

UCHWAŁA Nr....
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO
z dnia 202.... r.
w sprawie ustanowienia Planu ochrony dla Nadwieprzańskiego Parku Krajobrazowego

Na podstawie art. 18 pkt 20 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1668 z późn. zm.) oraz art. 19 ust. 6a ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1098), Sejmik Województwa Lubelskiego uchwala, co następuje:

§ 1. Ustanawia się na okres od do Plan ochrony dla Nadwieprzańskiego Parku Krajobrazowego (zwany dalej „Planem ochrony”)¹ w brzmieniu załącznika nr 1 obejmującego część tekstową, załącznika nr 2 obejmującego mapę uwarunkowań ochrony oraz załącznika nr 3 obejmującego mapę działań ochronnych i rekomendacji Planu ochrony.

§ 2. Ustalenia Planu ochrony dla Nadwieprzańskiego Parku Krajobrazowego nie naruszają uprawnień nabytych na podstawie ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, prawomocnych orzeczeń administracyjnych i innych aktów prawnych, obowiązujących w dniu wejścia w życie Planu ochrony.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Województwa Lubelskiego.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubelskiego².

Przewodniczący Sejmiku

¹ Nadwieprzański Park Krajobrazowy utworzony został w 1990 r. uchwałą nr XI/56/90 z dnia 26 lutego 1990 r. Wojewódzkiej Rady Narodowej w Lublinie w sprawie utworzenia systemu parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa lubelskiego (Dz. Urz. WRN w Lublinie z 1990 r. Nr 3, poz. 14). Aktualną podstawę prawną jego funkcjonowania stanowi uchwała nr XIV/216/2016 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 28 stycznia 2016 r. (Dz. Urz. Woj. Lubel. z 2016 r. poz. 932)

² Uchwała wchodzi w życie po ustanowieniu przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie Planu Zadań Ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLH060005 Dolina Środkowego Wieprza

PLAN OCHRONY DLA NADWIEPRZAŃSKIEGO PARKU KRAJOBRAZOWEGO

Rozdział 1

Cele ochrony przyrody oraz przyrodnicze, społeczne i gospodarcze uwarunkowania ich realizacji

§ 1.

1. Nadwieprzański Park Krajobrazowy, zwany dalej Parkiem, jest obszarem chronionym ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe doliny Wieprza oraz terenów do niej przyległych, w celu zachowania i popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.

2. Do celów ochrony Parku należą:

1) w zakresie ochrony wartości przyrody nieożywionej i gleb:

- a) zachowanie naturalnych dolinnych form geomorfologicznych, zwłaszcza koryt rzecznych, zakoli, meandrów, starorzeczy, jezior dolinnych, zboczy, wąwozów, parowów, torfowisk oraz stożków napływowych z naturalną dynamiką procesów ich erozji,
- b) zachowanie naturalnych wierzchowinowych form geomorfologicznych, zwłaszcza wydmy, równin piaszczystych i lessowych, z naturalną dynamiką procesów ich erozji,
- c) zachowanie struktury przestrzennej gleb, ze szczególnym uwzględnieniem gleb organicznych oraz przywrócenie naturalnego procesu powstawania gleb hydrogenicznych w dolinach rzecznych,
- d) ograniczanie antropogenicznych przekształceń powierzchni ziemi,
- e) niedopuszczenie do zabudowy w strefach przykrawędziowej i zboczowej doliny Wieprza oraz dolin innych cieków znajdujących się w granicach Parku,
- f) niedopuszczenie do przekształcania rzeźby koryta rzeki Wieprz oraz innych cieków znajdujących się w granicach Parku, z wyjątkiem miejsc zagrażających istniejącej zabudowie,
- g) powstrzymanie odwadniania ekosystemów lądowych, w tym zwłaszcza ekosystemów łąkowych i torfowiskowych oraz zwiększenie zasobności wodnej terenu i utrzymanie naturalnej struktury hydrograficznej,
- h) poprawa jakości wód powierzchniowych oraz ochrona jakości i zasobności wód podziemnych,
- i) ochrona naturalnych mokradeł i drobnych zbiorników wodnych, jako elementu istotnego w kształtowaniu i ochronie zasobów wodnych oraz warunków topoklimatycznych,
- j) ograniczenie emisji zanieczyszczeń atmosfery pochodzących z lokalnych kotłowni, w tym zwłaszcza w wyniku spalania odpadów i paliw niskiej jakości oraz ruchu samochodowego,
- k) ograniczenie hałasu komunikacyjnego;

2) w zakresie ochrony wartości przyrody ożywionej:

- a) zachowanie charakterystycznego dla obszarów dolin rzecznych układu i ciągłości ekosystemów wodnych, szuwarowych, łąkowych, murawowych, leśnych i zaroślowych, a także różnorodności związanych z nimi i zidentyfikowanych w granicach Parku, siedlisk przyrodniczych, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących

przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (t.j. Dz. U. 2014 r. poz. 1713)³:

- i) 3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nymphaeion*, *Potamion*,
- ii) 6210 Murawy kserotermiczne (*Festuco-Brometea*),
- iii) 6510 Ekstensywnie użytkowane niżowe łąki świeże (All. *Arrhenatherion*),
- iv) 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albae*, *Populetum albae*, *Alnion glutinoso-incanae*) i olsy źródłiskowe,

oraz utrzymanie, a tam gdzie jest to możliwe, poprawa stanu ich ochrony,

- b) zachowanie różnorodności zbiorowisk roślinnych właściwych dla ekosystemów wodnych, szuwarowych, łąkowych i murawowych regionu,
- c) zachowanie różnorodności zbiorowisk roślinnych właściwych dla ekosystemów leśnych regionu,
- d) utrzymanie i wzmacnianie pełnej różnorodności gatunków roślin i grzybów na ich naturalnych stanowiskach oraz w typowych dla nich fitocenozach,
- e) zapewnienie warunków do zachowania populacji rzadkich, ginących, zagrożonych i innych cennych gatunków roślin i grzybów zidentyfikowanych w granicach Parku, w tym:
 - i) grzybów: piestrzenica olbrzymia *Gyromitra gigas*, pępówka nadrzewna *Arrhenia epichysium*, świecznica rozgałęziona *Artomyces pyxidatus*, błyskoporek płaczący *Inonotus dryadeus*,
 - ii) grzybów zlichenizowanych (porostów): obrostnica rzęsowata *Anaptychia ciliaris*, plamica czarna *Arthonia atra*, plamica cienka *Arthonia exilis*, plamiec jasny *Arthothelium ruanum*, kropnica różowa *Bacidia rosella*, nameszka krwistoczarna *Bryobilimbia hypnorum*, jaskrawiec ciemny *Caloplaca chlorina*, chrobotek leśny *Cladonia arbuscula*, chrobotek gronkowaty *Cladonia botrytis*, chrobotek reniferowy *Cladonia rangiferina*, skorupowiec pstry *Diplotomma alboatrum*, wnętrznik zwyczajny *Endocarpon pusillum*, mąkła tarniowa *Evernia prunastri*, żółtlca chropowata *Flavoparmelia caperata*, dziepanek okazały *Goidanichia ambrosiana*, literak właściwy *Graphis scripta*, pustułka oprószona *Hypogymnia farinacea*, pustułka rurkowata *Hypogymnia tubulosa*, popielak pylasty *Imshaugia aleurites*, przylepnik brodawkowaty *Melanelixia subargentifera*, przylepnik złotawy *Melanelixia subaurifera*, kruczynka czarniawa *Micarea melaena*, nocotnik bzowy *Myriolecis sambuci*, szarzynka skórzasta *Parmelina tiliacea*, orzast orzęsiony *Phaeophyscia ciliata*, orzast promienisty *Phaeophyscia sciastra*, obrost kędzierzawy *Physcia tribacia*, soreniec południowy *Physconia detersa*, Soreniec opylony *Physconia distorta*, przyprószka ochrowa *Piccolia ochrophora*, wabnica kielichowata *Pleurosticta acetabulum*, biedronecznik zmienny *Punctelia subrudecta*, odnożyca mączysta *Ramalina farinacea*, oidnożyca kępkowa *Ramalina fraxinea*, odnożyca pośrednia *Ramalina intermedia*, odnożyca opylona *Ramalina pollinaria*, bruniec drobny *Rinodina exigua*, brązowniczką brzożowa *Tuckermanopsis chlorophylla*, brodaczką kępkową *Usnea hirta*, brodaczką kędzierzawą *Usnea subfloridana*, weraczek zwodniczy *Xanthomendoza fallax*,
 - iii) mszaków: bezlist zwyczajny *Buxbaumia aphylla*, drabik drzewkowaty *Climacium dendroides*, widłoząb kędzierzawy *Dicranum polysetum*, widłoząb miotłowy *Dicranum scoparium*, gajnik lśniący *Hylocomium splendens*, bielistka siwa *Leucobryum glaucum*, rokietnik pospolity *Pleurozium schreberi*, płonnik pospolity *Polytrichum commune*, fałdownik szeleszczący *Rhytidiadelphus triquetrus*,
 - iv) roślin naczyniowych: mitek wiosenny *Adonis vernalis*, kąkol polny *Agrostemma githago*, aster gawędka *Aster amellus*, dzięgiel litwor nadbrzeżny *Angelica archangelica* L. subsp. *Litoralis*, dzwonek boloński *Campanula bononiensis*, trzcinnik prosty *Calamagrostis stricta*, centuria pospolita *Centaurium erythraea* Rafn subsp. *Erythraea*, wiśnia karłowata *Cerasus fruticosa*, pomocnik baldaszkowy *Chimaphila umbellata*, kukułka krwista *Dactylorhiza incarnata*, kukułka plamista *Dactylorhiza maculata*, kukułka szerokolistna *Dactylorhiza majalis*, goździk pyszny *Dianthus superbus*, naparstnica zwyczajna *Digitalis grandiflora*, kruszczyk szerokolistny *Epipactis helleborine*, goryczka krzyżowa

³ Kody i nazwy siedlisk przyrodniczych wg cytowanego rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. (t.j. Dz. U. 2014 r. poz. 1713); „*” oznacza siedliska o charakterze priorytetowym

Gentiana cruciata, kocanki piaskowe *Helichrysum arenarium*, kosaciec bezlistny *Iris aphylla*, groszek błotny *Lathyrus palustris*, lilia złotogłów *Lilium martagon*, ożota zwyczajna *Linosyris vulgaris*, miodownik melisowaty *Melittis melissophyllum*, grzybienie białe *Nymphaea alba*, zaraza *Orobanche sp.*, starodub łąkowy *Ostericum palustre*, zerwa kulista *Phyteuma orbiculare*, gruszyca okrągłolistna *Pyrola rotundifolia*, ożanka właściwa *Teucrium chamaedrys*, macierzanka Marschalla *Thymus marschalianus*, ciemiężca zielona *Veratrum lobelianum*,

- f) przywracanie wartości florystycznych i fitocenotycznych zniekształconym zbiorowiskom nieleśnym, w szczególności roślinności muraw kserotermicznych oraz łąk wilgotnych i świeżych,
- g) ograniczenie rozprzestrzeniania się populacji gatunków obcego geograficznie pochodzenia, w tym roślin inwazyjnych szczególnie zagrażających gatunkom rodzimym,
- h) zapewnienie warunków do zachowania różnorodności biologicznej grzybów, roślin i zwierząt, w tym chronionych, rzadkich, ginących i innych cennych gatunków w trakcie gospodarczego użytkowania ekosystemów,
- i) zachowanie drzew i zadrzewień przydrożnych, nadwodnych, śródpolnych i innych, szczególnie w przypadku, gdy są one siedliskami rzadkich i zagrożonych gatunków porostów i/lub zwierząt,
- j) zachowanie różnorodności gatunkowej zwierząt, właściwej dla regionu, a szczególnie chronionych, rzadkich, ginących, zagrożonych i innych cennych gatunków zidentyfikowanych w granicach Parku oraz naturalnych siedlisk ich występowania, w tym:
 - i) mięczaków: ślimak winniczek *Helix pomatia*,
 - ii) pierścienic: pijawka lekarska *Hirudo medicinalis*,
 - iii) pajęczaków: gryziel stepowy *Atypus muralis*,
 - iv) owadów: trzepla zielona *Ophiogomphus cecilia*, zalotka większa *Leucorrhinia pectoralis* (ważki), modliszka zwyczajna *Mantis religiosa* (modliszki), trzmieł rdzawoodwłokowy *Bombus pomorum*, trzmieł szary *Bombus veteranus*, trzmieł wielkooki *Bombus confusus*, mrówka rufnica *Formica rufa*, paź żeglarz *Iphiclides podalirius*, czerwonończyk nieparek *Lycaena dispar*, czerwonończyk helle *Lycaena helle*, modraszek nausithous *Phenagris nausithous*, modraszek telejus *Phenagris telejus*,
 - v) ryb: boleń *Leuciscus aspius*, piskorz *Misgurnus fossilis*,
 - vi) płazów: kumak nizinny *Bombina bombina*, ropucha zielona *Bufo viridis*, ropucha paskówka *Epidalea calamita*, grzebiuszka ziemna *Pelobates fuscus*, rzekotka drzewna/wschodnia *Hyla arborea/orientalis*, żaba moczarowa *Rana arvalis*, traszka grzebieniasta *Triturus cristatus*,
 - vii) gadów: żółw błotny *Emys orbicularis*,
 - viii) ptaków: perkoz *Tachybaptus ruficollis*, bąk *Botaurus stellaris*, bocian czarny *Ciconia nigra*, bocian biały *Ciconia ciconia*, żuraw *Grus grus*, derkacz *Crex crex*, trzmielojad *Pernis apivorus*, orlik krzykliwy *Pomarina pomarina*, błotniak stawowy *Circus aeruginosus*, kokoszka *Gallinula chloropus*, zimorodek *Alcedo atthis*, łabędź niemy *Cygnus olor*, gęgawa *Anser anser*, remiz *Remiz pendulinus*, samotnik *Tringa ochropus*, kszyc *Gallinago gallinago*, dzięcioł białoszyi *Dendrocopos syriacus*, dzięcioł średni *Dendrocopos medius*, dzięcioł czarny *Dryocopus martius*, lelek *Caprimulgus europaeus*, muchołówka białoszyja *Ficedula albicollis*, muchołówka mała *Ficedula parva*, jarzębatka *Sylvia nisoria*, podróżniczek *Luscinia svecica*, lerka *Lullula arborea*, gąsiorek *Lanius kolurio*,
 - ix) ssaków: nietoperze (wszystkie gatunki), chomik europejski *Cricetus cricetus*,
- k) utrzymanie, przywracanie lub zwiększenie dostępności siedlisk dla rzadkich, ginących, zagrożonych i innych cennych gatunków zwierząt,
- l) utrzymanie wysokiej różnorodności krajobrazu z dużym udziałem ekotonów, warunkującej bogactwo i różnorodność zgrupowań zwierzęcych,
- m) zachowanie i podtrzymanie możliwości trwałego funkcjonowania populacji zwierząt, poprzez zachowanie właściwego stanu ich ochrony, a tam gdzie jest to celowe odtwarzanie lub udrażnianie łączących je liniowych struktur (siedlisk naturalnych i półnaturalnych) pełniących funkcje korytarzy ekologicznych,

- n) ograniczenie wprowadzania i kontrola liczebności gatunków obcego pochodzenia, w szczególności gatunków inwazyjnych, mogących stanowić zagrożenie dla rodzimej fauny,
 - o) ochrona ostoi fauny poprzez regulację aktywności turystycznej i innych form użytkowania na obszarach szczególnie cennych pod względem przyrodniczym;
- 3) w zakresie ochrony wartości historycznych i kulturowych oraz walorów krajobrazowych:
- a) zachowanie, wyekspozowanie i właściwe wykorzystanie elementów dziedzictwa kulturowego obszaru Parku wpisanych do rejestru zabytków Województwa Lubelskiego oraz ujętych w ewidencjach zabytków, a także innych, o których mowa w § 20:
 - i) stanowisk archeologicznych,
 - ii) obiektów sakralnych,
 - iii) obiektów architektury i budownictwa, zwłaszcza architektury drewnianej
 - iv) obiektów dworsko- i pałacowo-parkowych,
 - b) rewitalizacja i rewaloryzacja przekształconych lub częściowo zniszczonych elementów dziedzictwa kulturowego, w tym związanych z rolnictwem,
 - c) ochrona, utrwalanie i promowanie tożsamości kulturowej obszaru Parku zwłaszcza organizacji przestrzennej historycznych struktur osadniczych oraz swoistego charakteru zabudowy wiejskiej,
 - d) promocja obszarów i obiektów o wartościach kulturowych, w celu ich utrzymania i zagospodarowania zgodnego z ich wartością oraz wykorzystanie ich w promocji Parku,
 - e) utrzymanie, konserwacja i ochrona zabytkowych cmentarzy z okresu I i II wojny światowej, jako istotnych elementów dziedzictwa kulturowego oraz wykorzystanie ich w promocji Parku,
 - f) ochrona, utrwalanie i promowanie tożsamości kulturowej społeczności lokalnej, zwłaszcza ludowej kultury niematerialnej regionu, w tym folkloru muzycznego, tanecznego, tradycji kulinarnej, zwyczajów, obrzędów i uroczystości ludowych, legend, itp.,
 - g) zachowanie charakterystycznych krajobrazów naturalnych dolin rzek, w tym związanych z naturalnie meandrującym korytem rzeki Wieprz, jego dopływami i starorzeczami, zboczami z miejscowo wykształconymi murawami kserotermicznymi oraz ekspozowanymi widokowo wierzchołkami,
 - h) zachowanie cech fizjonomii krajobrazu Parku związanych z tradycyjnymi sposobami gospodarowania charakterystycznymi dla doliny Wieprza i jego dopływów, w tym drobnopowierzchniowej mozaiki łąk, pastwisk i gruntów ornych oraz zadrzewień śródpolnych i przydrożnych,
 - i) kształtowanie zadrzewień alejowych wzdłuż istniejących i nowoprojektowanych dróg,
 - j) zachowanie walorów krajobrazowych, m.in. poprzez lokowanie nowych obiektów budowlanych w sposób niepowodujący obniżenia lub utraty wartości krajobrazowych, zwłaszcza w pobliżu zboczy doliny Wieprza, Świnki i Giełczwi,
 - k) przeciwdziałanie dysharmonii w krajobrazie, m.in. poprzez niedopuszczanie do realizacji agresywnych struktur dominujących obcą dla otoczenia skalą, formą i kolorystyką oraz likwidacja, przekształcenie lub zamaskowanie zielenią istniejących elementów dysharmonijnych,
 - l) kształtowanie ekspozycji widokowej obiektów i obszarów o szczególnych wartościach krajobrazowych i kulturowych,
 - m) ograniczenie negatywnych oddziaływań na krajobraz istniejącej infrastruktury,
 - n) zapobieganie dalszej ekspansji zabudowy na zboczach i dnie doliny Wieprza i jego dopływów,
 - o) eliminacja nieprawidłowych form zagospodarowania degradujących walory przyrodnicze i przestrzenne, w szczególności nielegalnej i substandardowej zabudowy rekreacyjnej w strefie brzegowej rzeki Wieprz,
 - p) wykorzystanie walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych w rozwoju społeczno-gospodarczym regionu, uwzględniającym potrzeby ich ochrony.

§ 2.

1. Przyrodniczymi, społecznymi i gospodarczymi uwarunkowaniami realizacji celów ochrony przyrody Parku, aktualnymi na dzień wejścia w życie Planu ochrony Parku są:

- 1) uwarunkowania wynikające z zapisów uchwały nr XIV/216/2016 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 28 stycznia 2016 r. (Dz. Urz. Woj. Lubel. z 2016 r. poz. 932), ze szczególnym uwzględnieniem zakazów obowiązujących w Parku;
- 2) uwarunkowania wynikające z obowiązujących przepisów, w tym planów ochrony lub planów zadań ochronnych, odnoszących się do obiektów i obszarów położonych w granicach Parku, a objętych innymi formami ochrony, w tym obszarów Natura 2000, rezerwatów przyrody i innych form ochrony, wynikających z ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1098, z późn. zm.) oraz obszarów i obiektów wynikających z ustawy z 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 710, z późn. zm.);
- 3) uwarunkowania wynikające z zapisów ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 624, z późn. zm.) oraz ustalenia Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły;
- 4) uwarunkowania wynikające z obowiązujących studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz innych obowiązujących na obszarze Parku dokumentów planistycznych i strategicznych gmin: Łęczna, Milejów, Puchaczów, Spiczyn i Trawniki, powiatów łęczyńskiego i świdnickiego oraz województwa lubelskiego;
- 5) uwarunkowania wynikające z planów urządzenia lasu Nadleśnictw Lubartów i Świdnik, uproszczonych planów urządzenia lasów innej własności oraz dokumentów strategicznych Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Lublinie;
- 6) uwarunkowania wynikające z celów ochrony środowiska oraz celów ochrony przyrody przyjętych w międzynarodowych, krajowych, regionalnych, lokalnych i branżowych dokumentach strategicznych;
- 7) uwarunkowania wynikające z aktualnego stanu oraz naturalnych i antropogenicznych zmian środowiska, w tym zwłaszcza zasobów przyrody obszaru Parku i terenów otaczających;
- 8) uwarunkowania wynikające z aktualnego stanu zagospodarowania przestrzennego obszaru Parku i terenów otaczających oraz innych źródeł antropopresji, w tym z zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych, o których mowa w § 3;
- 9) uwarunkowania wynikające z przyjęcia następujących założeń rozwoju zrównoważonego obszaru Parku:
 - a) umożliwianie zachowania i wzbogacania oraz popularyzacji wartości przyrodniczych i krajobrazowych Parku w warunkach zrównoważonego rozwoju,
 - b) podejmowanie działań na rzecz ochrony i kształtowania wartości krajobrazowych, które powinny dotyczyć zarówno krajobrazów naturalnych, jak i historycznie ukształtowanych i tradycyjnych krajobrazów kulturowych,
 - c) preferowanie form działalności społeczno-gospodarczej gwarantujących przywrócenie i utrzymanie wysokich wartości przyrodniczych, w tym krajobrazowych, w szczególności:
 - i) gospodarki leśnej zgodnej z potrzebami ochrony przyrody,
 - ii) gospodarki rolnej, w tym w obrębie nieużytkowanych gruntów rolnych podlegających naturalnej sukcesji oraz gruntów rolnych bezprawnie zajętych na cele rekreacyjne,
 - iii) gospodarki wodnej, w tym w zakresie przywrócenia właściwych stosunków wodnych,
 - iv) obsługi turystyki, w szczególności turystyki krajoznawczej i kwalifikowanej, niepowodującej zwiększenia presji i zagrożeń dla walorów Parku,
 - d) włączenie problematyki ochrony walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych Parku w zakres strategii rozwoju województwa lubelskiego, powiatów łęczyńskiego i świdnickiego oraz gmin: Łęczna, Milejów, Puchaczów, Spiczyn i Trawniki, a także uwzględnienie jej w ich polityce przestrzennej,
 - e) uwzględnienie w planach gospodarowania wodami oraz warunkach korzystania z wód zlewni rzek Wieprz zaleceń związanych z ochroną wód Parku,

- f) zharmonizowanie planów urządzenia lasu Nadleśnictw Lubartów i Świdnik oraz uproszczonych planów urządzenia lasów gruntów innej własności z potrzebami ochrony wartości przyrodniczych, w tym krajobrazowych, w formie przewidzianej przez obowiązujące przepisy prawa,
- g) kształtowanie przyjaznych postaw wobec przyrody, jako dziedzictwa i dobra wspólnego, w tym poprzez upowszechnienie wiedzy na temat wpływu działalności społeczno-gospodarczej człowieka na walory Parku oraz prowadzenie działalności edukacyjnej w tym zakresie,
- h) rozpowszechnianie informacji o najbardziej interesujących obiektach przyrodniczych i kulturowych w zakresie, w którym nie stanowi to zagrożenia dla stanu ich zachowania.

2. Wybrane uwarunkowania, mające szczególne znaczenie dla ochrony Parku, wskazano na mapie, stanowiącej załącznik nr 2 do uchwały Sejmiku Województwa Lubelskiego w sprawie ustanowienia Planu ochrony dla Nadwieprzańskiego Parku Krajobrazowego.

Rozdział 2

Identyfikacja oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków

§ 3.

1. Identyfikacja oraz określenie możliwych do zastosowania⁴ sposobów eliminacji lub ograniczenia istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych dla zasobów, tworów i składników przyrody, walorów krajobrazowych oraz wartości kulturowych Parku oraz ich skutków:

Lp.	Źródła zagrożenia	Skutki w obrębie Parku	Lokalizacja zagrożenia /oddziaływania	Istniejące/ potencjalne/ trudne do oszacowania [I/P/?]	Możliwe sposoby eliminacji lub ograniczenia zagrożeń i ich skutków
1.	Intensyfikacja upraw rolnych	Zwiększenie erozji, zanieczyszczenie gleb i wód	Stoki i doliny rzeczne	I	Edukacja rolnicza i ekologiczna. Promocja i wdrażanie zasad Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej (KDPR). Promocja i wdrażanie rolnictwa zrównoważonego i upraw ekologicznych
2.	Indywidualne składowiska nawozów mineralnych i organicznych	Zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych, eutrofizacja	Gospodarstwa rolne	I	Wykorzystanie najlepszych praktyk w składowaniu nawozów. Edukacja rolnicza i ekologiczna
3.	Zmiana łąk i pastwisk na grunty orne	Intensyfikacja zanieczyszczenia gleb i wód, odwodnienie	Doliny rzeczne	I	Nieprzekształcanie trwałych użytków zielonych na grunty orne. Edukacja rolnicza i ekologiczna
4.	Zaniechanie/brak koszenia łąk	Degradacja gleby	łąki w dolinach rzecznych	I	Przywrócenie lub utrzymanie użytkowania łąkowego, łąkowo-pasterskiego lub pasterskiego. Promocja i wdrażanie programów rolnośrodowiskowych oraz rolnictwa zrównoważonego. Wykorzystanie biomasy do produkcji energii ze źródeł odnawialnych (OZE). Edukacja rolnicza i ekologiczna
5.	Wypalania traw i ściernisk	Degradacja gleb	łąki, grunty orne	I	Promocja i wdrażanie programów rolnośrodowiskowych. Wykorzystanie biomasy do produkcji energii (OZE). Edukacja rolnicza i ekologiczna
6.	Nielegalne pozyskiwanie surowców	Zmiany rzeźby terenu,	Stoki i doliny rzeczne	I	Skuteczne egzekwowanie obowiązującego w Parku zakazu

⁴ W § 3 opisano możliwe do zastosowania sposoby eliminacji lub ograniczenia zidentyfikowanych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych. Obowiązujące w tym zakresie ustalenia Planu ochrony dla Nadwieprzańskiego Parku Krajobrazowego zawarte są w § 4 - 20

	skalnych (piasku i torfu)	niszczenie pokrywy glebowej, zanieczyszczenie wód			wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu. Rekultywacja wyrobisk. Edukacja ekologiczna
7.	Erozja gleb (agrotechniczna i wodna), erozja wąwozowa	Zmiana wartości użytkowej gleb, powstawanie wąwozów	Stoki i zbocza dolin	I	Promocja poprzecznych zabiegów agrotechnicznych alternatywnych do płużnego. Zabezpieczenie dróg pasami zieleni oraz odprowadzanie wód z ciągów komunikacyjnych nie bezpośrednio do sieci płynących wód powierzchniowych. Edukacja rolnicza i ekologiczna
8.	Ruch samochodowy	Lokalne zanieczyszczenie powietrza, gleb i wody, hałas	Trasy komunikacyjne, drogi lokalne, w tym planowana obwodnica łącznej	I/P	Tworzenie i utrzymywanie pasów zadrzewień i zieleni minimalizujących negatywne oddziaływania. Promocja i rozwój komunikacji zbiorowej. Edukacja ekologiczna
9.	Transport kolejowy węgla	Lokalne zanieczyszczenie powietrza, gleb i wody, hałas	Linia kolejowa Bogdanka-Jaszców	I	Tworzenie i utrzymywanie pasów zieleni, głównie drzew i krzewów, minimalizujących negatywne oddziaływania transportu
10.	Rekreacyjne poruszanie się po Parku zmotoryzowanymi pojazdami typu quady, motocykle, samochody terenowe oraz motorówkami po rzece	Hałas, zanieczyszczenie powietrza, gleb i wody, erozja gleb, koryta rzeczne	Cały obszar Parku	I	Wyznaczenie tras turystycznych dedykowanych rekreacji z wykorzystaniem pojazdów zmotoryzowanych. Skuteczne egzekwowanie przepisów dotyczących poruszania się pojazdami zmechanizowanymi na terenie Parku
11.	Ruch lotniczy	Hałas, zanieczyszczenie powietrza, zanieczyszczenie gleb i wody	Korytarz/linia podejścia samolotów na lotnisko Świdnik, środkowa część Parku między Milejowem a łączną	I	Brak możliwości przeciwdziałania
12.	Zanieczyszczenia powietrza związane z niską emisją	Zanieczyszczenie powietrza, a także gleb i wody	Obszary zabudowane	I	Kontrola i skuteczne egzekwowanie bezpiecznego dla środowiska sposobu indywidualnego opalania gospodarstw domowych. Promocja i wdrażanie programów wsparcia finansowego do eliminacji niskiej emisji i wykorzystywania OZE. Edukacja ekologiczna
13.	Rozwój zabudowy i infrastruktury towarzyszącej, wzrost liczby ludności w Parku, połączony z rozpraszaniem się zabudowy	Lokalne zanieczyszczenie powietrza, gleb i wody, hałas, zmniejszenie możliwości retencyjnych, zwiększenie kosztów utrzymania infrastruktury. Intensyfikacja spływu	Powierzchnie zabudowane i uszczelnione, drogi	I	Kształtowanie terenów zabudowanych w oparciu o specyfikę lokalnych warunków środowiskowych z uwzględnieniem zasad koncentracji zabudowy i udziału powierzchni biologicznie czynnej. Ograniczenie zabudowy w rejonie zbocza doliny poprzez wprowadzenie nieprzekraczalnej linii zabudowy

		powierzchniowego			
14.	Budowa farm wiatrowych i fotowoltaicznych	Degradacja doliny rzecznej i jej zboczy	Cały obszar Parku, w tym zwłaszcza doliny rzeczne	P	Odstąpienie od lokalizacji farm wiatrowych, ograniczenie lokalizacji farm fotowoltaicznych do terenów nieekspozowanych krajobrazowo oraz ich wielkości do potrzeb skali lokalnej
15.	Tereny przeznaczone do rekreacji zbiorowej	Hałas, lokalne zanieczyszczenie gleb i wody	Przystanie kajakowe, parki rozrywki	I	Rozbudowa i utrzymanie infrastruktury sanitarnej w miejscach rekreacji zbiorowej i intensywnego ruchu turystycznego, wzbogacenie terenów rekreacji zbiorowej w zieleń wysoką i średnią
16.	Odpady i ścieki z gospodarstw domowych, działek rekreacyjnych, cmentarzy	Lokalne zanieczyszczenie gleb i wody	Obszary leśne, łąki, okolice cmentarza w Łańcuchowie i Kijanach	I	Kontrola i skuteczne egzekwowanie sposobu składowania odpadów i odprowadzania ścieków. Organizacja składowisk odpadów w rejonie cmentarzy. Likwidacja nielegalnych składowisk odpadów i rekultywacja terenu. Edukacja ekologiczna
17.	Odprowadzanie ścieków z gospodarstw domowych, działek rekreacyjnych	Lokalne zanieczyszczenie gleb i wody	Obszary zabudowane	I	Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej, w tym: rozbudowa kanalizacji na obszarach jej pozbawionych, podniesienie sprawności istniejącej infrastruktury kanalizacyjnej oraz kontrola sposobu odprowadzania ścieków. Edukacja ekologiczna. Wprowadzenie zaleceń planu gospodarowania wodami
18.	Zrzuty ścieków komunalnych i przemysłowych	Zanieczyszczenie wód powierzchniowych	Rzeka Wieprz w Milejowie	I	Wykorzystanie Najlepszych Dostępnych Praktyk (BAT) w systemach oczyszczania wód
19.	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków odprowadzających wody do gruntu	Zanieczyszczenie wód podziemnych	Doliny rzek, obszary z płytkim podłożem skał litych	P	Ograniczenie możliwości budowy przydomowych oczyszczalni ścieków w obszarach z wodami gruntowymi do 5 m p.p.t. oraz w obszarach z występowaniem spękanych skał litych do 5 m p.p.t. Kontrola sprawności oczyszczania ścieków wg obowiązujących przepisów
20.	Odprowadzenie wód burzowych z miejscowości Milejów i Łączna	Zanieczyszczenie wód powierzchniowych	Rzeka Wieprz i Świnka	I	Oczyszczanie i zagospodarowanie wód opadowych
21.	Pobór wód podziemnych	Obniżenie poziomu wód podziemnych	Strefa oddziaływania ujęć wody w Łącznej, Wólce Łańcuchowskiej, Milejowie	?	Kontrola i skuteczne egzekwowanie warunków poboru wody zgodnie z pozwoleniem wodno-prawnym. Zwiększenie udziału terenów zieleni w strefach oddziaływania ujęć wody
22.	Melioracje odwadniające. Regulacja koryt rzecznych, usuwanie osadów, pogłębianie cieków. Budowa obiektów hydrotechnicznych, w tym	Zaburzenie stosunków wodnych obszarów cennych przyrodniczo. Zmiany zasobów wodnych,	Obszary łąk, koryta cieków, doliny rzek	I/P	Ograniczanie przekształceń dolin rzecznych. Otworzenie obszarów podmokłych. Odstąpienie od regulacji cieków. Wprowadzenie w studiach, planach zagospodarowania przestrzennego zapisów wykluczających działania skutkujące

	m.in. umocnień przeciwpowodziowych, progów itp.	obniżenie jakości wód. Wypadanie gatunków charakterystycznych dla siedlisk zależnych od wód oraz zmiany warunków siedliskowych			zmianą warunków wodnych, w tym realizacją budowli hydrotechnicznych, za wyjątkiem sytuacji zagrożenia terenów legalnie zabudowanych
23.	Budowa wielkopowierzchniowych zbiorników wodnych	Duże zmiany w systemie obiegu wód, obniżenie jakości wód powierzchniowych	Doliny rzeczne	?	Ograniczenie możliwości budowy zbiorników wodnych o powierzchni powyżej 1000 m ²
24.	Ochrona przeciwpowodziowa, Budowa wałów	Przekształcenia rzeźby koryta rzecznej, doliny rzecznej, ograniczenie naturalnego charakteru rzek	Doliny rzeczne	?	Odstąpienie od budowy lub modernizacji wałów, za wyjątkiem sytuacji zagrożenia terenów legalnie zabudowanych
25.	Zamiana łąk na grunty orne pod uprawę kukurydzy, facelii, zbóż, ziół i plantacje np. wierzby energetycznej	Zmniejszanie powierzchni łąk świeżych	Dno doliny Wieprza na północ od Klarowa, na północ od Kol. Jaszczów i na wschód od Siostrzytowa	I/P	Wprowadzenie w studiach i planach zagospodarowania przestrzennego zapisów wykluczających zamianę użytków zielonych na grunty orne, zwłaszcza w najcenniejszych przyrodniczo obszarach Parku
26.	Brak użytkowania łąk świeżych i wilgotnych	Sukcesja zbiorowiska szuwarowych (łąki wilgotne), zarastanie krzewami i drzewami, zmiana charakteru siedliska	Cały obszar Parku, a szczególnie łąki na wschód od Zawieprzyc, łąki na północ od Klarowa, fragmenty Błot Łęczyńskich, łąk Ciechańskich, łąk Tureckich i łąk Łuski	I/P	Użytkowanie kośne i pastwiskowe łąk i pastwisk. Promocja i wdrażanie programów rolno-środowiskowych
27.	Sukcesja muraw kserotermicznych w kierunku ciepłolubnych zarośli	Zarastanie muraw kserotermicznych Zmniejszanie powierzchni siedlisk – muraw kserotermicznych	Strome zbocza doliny Wieprza	I/P	Opracowanie i realizacja programu czynnej ochrony muraw kserotermicznych Parku. Wprowadzenie wypasu. Usuwanie krzewów i podrostu drzew
28.	Zalesianie zboczy z murawami kserotermicznymi	Zmniejszanie powierzchni siedlisk – muraw kserotermicznych	Strome zbocza doliny Wieprza	I/P	Odstąpienie od zalesiania zboczy z murawami kserotermicznymi
29.	Zalesianie wydm z murawami napiaskowymi	Zmniejszanie powierzchni siedlisk – muraw napiaskowych	Piaszczyste miejsca w okolicach Klarowa	I/P	Odstąpienie od zalesiania wydm z murawami napiaskowymi
30.	Zalesianie łąk	Zmniejszanie powierzchni	Cały obszar Parku, a	I/P	Odstąpienie od zalesiania łąk, za wyjątkiem rejonów leśnych

		siedlisk – łąk	szczególnie łąki Ciechańskie		korytarzy ekologicznych
31.	Gospodarka leśna niedostosowana do wymogów ochrony szaty roślinnej/siedlisk przyrodniczych, obejmująca usuwanie martwych i obumierających drzew (zagrożenie potencjalne)	Wypadanie gatunków charakterystycznych dla siedliska oraz zmiany warunków siedliskowych	Leśne siedliska przyrodnicze	I/P	Wprowadzenie zapisów dotyczących pozostawiania martwych i obumierających drzew w leśnych siedliskach przyrodniczych
32.	Zabudowa rekreacyjna, turystyczna i mieszkaniowa terenów występowania cennych siedlisk przyrodniczych i zbiorowisk roślinnych	Zanikanie siedlisk przyrodniczych oraz cennych zbiorowisk nieleśnych. Zmiany warunków siedliskowych	Zbocza z murawami kserotermicznymi, dolina Wieprza	I/P	Wprowadzenie w studiach i planach zagospodarowania przestrzennego zapisów wykluczających zabudowę i zainwestowanie terenu w najcenniejszych przyrodniczo obszarach Parku. Kontrola i skuteczne egzekwowanie przepisów dotyczących nielegalnej zabudowy
33.	Wprowadzanie/rozprzestrzenianie się inwazyjnych gatunków roślin	Wypieranie gatunków rodzimych oraz zmiany warunków siedliskowych w wyniku ekspansji inwazyjnych gatunków roślin	Cały obszar Parku	I/P	Zwalczanie ekspansji inwazyjnych gatunków obcych, zagrażających cennym gatunkom rodzimym. Edukacja ekologiczna. Utrzymywanie rodzimej roślinności w dobrej kondycji
34.	Wprowadzanie wraz z odpadami z ogrodów działkowych i gospodarstw nasion i korzeni, bulw itp. gatunków obcego pochodzenia, w tym gatunków inwazyjnych oraz odpadów komunalnych	Rozprzestrzenianie się gatunków obcego pochodzenia, zanieczyszczenie środowiska	Cały obszar Parku, zwłaszcza przy drogach i w pobliżu ogrodów działkowych, wąwozy i parowy, zagłębienia terenu, w tym miejsca po lokalnej eksploatacji np. piasku	I/P	Niedopuszczanie do tworzenia „dzikich” wysypisk odpadów ogrodniczych oraz związanych z tym ścieżek, poprzez kontrole i mandaty i ustawianie tablic informacyjnych oraz nasadzenia gatunków krzewów utrudniających penetrację terenu. Edukacja ekologiczna
35.	Wydeptywanie nowych ścieżek przez mieszkańców i turystów, pozostawianie odpadów (puszki, butelki itp.)	Przekształcanie lub zanikanie siedlisk przyrodniczych oraz zbiorowisk roślinnych. Wnikanie gatunków obcych	Brzegi Wieprza i brzegi starorzeczy, zbocza z murawami kserotermicznymi	I/P	Utrzymanie dotychczas wyznaczonych ścieżek i tras poruszania się. Niedopuszczanie do tworzenia „dzikich” ścieżek poprzez ustawianie tablic informacyjnych oraz nasadzenia gatunków krzewów utrudniających penetrację. Edukacja ekologiczna
36.	Rozjeżdżanie dróg leśnych, śródłąkowych i muraw kserotermicznych	Przekształcanie lub zanikanie siedlisk przyrodniczych oraz zbiorowisk roślinnych. Wnikanie gatunków obcych	Cały obszar Parku, a zwłaszcza „Uroczysko Sosnowiec”, łąki Ciechańskie”, „łąki Tureckie”, zbocza z murawami kserotermicznymi w pobliżu Ciechanek łańcuchowskich	I/P	Utrzymanie dotychczas wyznaczonych ścieżek i tras poruszania się. Niedopuszczanie do tworzenia „dzikich” ścieżek poprzez ustawianie tablic informacyjnych
37.	Pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych, obiektów	Wypadanie gatunków charakterystycznych dla	Wokół terenów zabudowy	I	Skuteczne egzekwowanie prawa dotyczące składowania i pozbywania się odpadów. Kontrole i edukacja ekologiczna

	rekreacyjnych	siedliska oraz zmiany warunków siedliskowych			
38.	Pozostawianie odpadów przez turystów, szczególnie przez wędkarzy	Wypadanie gatunków charakterystycznych dla siedliska oraz zmiany warunków siedliskowych	W obrębie terenów atrakcyjnych turystycznie – szczególnie w otoczeniu dużych starorzeczy i brzegów Wieprza	I/P	Ustawianie i regularne opróżnianie pojemników na odpady. Kontrole i edukacja ekologiczna
39.	Ekspansja inwazyjnych gatunków roślin, w tym szczególnie klonu jesionolistnego <i>Acer negundo</i> , robinii akacjowej <i>Robinia pseudoacacia</i> , niecierpka gruczołowatego <i>Impatiens grandulifera</i> , rdestowca <i>Reynoutria</i> spp.	Wypadanie gatunków rodzimych oraz zmiany warunków siedliskowych	Zbiorowiska leśne – zwłaszcza łągi, murawy kserotermiczne, łąki	I/P	Zwalczanie obcych gatunków inwazyjnych. Edukacja ekologiczna. Wprowadzenie zapisów planistycznych zakazujących używania gatunków obcych (zarówno całych osobników, jak i fragmentów pędów) do umacniania brzegów rzek
40.	Brak zalewów w siedliskach łągów nadbrzeżnych	Zmiany warunków siedliskowych i degradacja zbiorowisk łągowych	Siedlisko łągu nadrzecznego	I/P	Wprowadzenie w studiach, planach zagospodarowania przestrzennego zapisów wykluczających działania skutkujące zmianą warunków wodnych na siedliskach łągowych, w tym realizację budowli hydrotechnicznych, za wyjątkiem sytuacji zagrożenia terenów legalnie zabudowanych
41.	Kopanie w dnie doliny sadzawek, stawów	Zmiany warunków siedliskowych, eliminacja niektórych siedlisk	Dna dolin rzecznych	I/P	Wprowadzenie w studiach, planach zagospodarowania przestrzennego zapisów wykluczających tworzenie nowych kopanych zbiorników wodnych w dnach dolin rzecznych, za wyjątkiem potrzeb przeciwpożarowych
42.	Szkody wyrządzone przez roślinożerców, a zwłaszcza przez bobry	Eliminacja drzew i krzewów ze zbiorowisk leśnych i zaroślowych (zwłaszcza łągów), przekształcanie siedlisk przyrodniczych	Zbiorowiska leśne i zaroślowe w pobliżu cieków wodnych	I/P	Przeciwdziałanie niepotrzebne. Szkody te są rekompensowane innymi oddziaływaniami korzystnymi dla przyrody i krajobrazu. Powalone pnie drzew należy usuwać z koryt rzecznych, ale pozostawiać w pobliżu cieków
43.	Usuwanie drzew przydrożnych oraz zadrzewień śródpolnych i nadwodnych. „Leczenie” starych drzew w parkach i alejach przydrożnych	Niszczanie siedlisk cennych gatunków zwierząt oraz grzybów, w tym porostów	Cały obszar Parku, w tym aleje przydrożne, pojedyncze zadrzewienia w krajobrazie rolniczym	I/P	Pozostawianie starych, zwłaszcza dziuplastych drzew poza lasami, zwłaszcza w starych alejach, w tym powstrzymywanie się od usuwania próchnowisk i leczenia ubytków, o ile nie zagraża to bezpieczeństwu osób i mienia. Zaniechanie lub ograniczenie wprowadzania wszelkich zmian w zwartych pasach zieleni wysokiej wzdłuż infrastruktury komunikacyjnej, z uwzględnieniem aktualnych przepisów nadrzędnych dotyczących bezpieczeństwa osób i mienia,

					przy czym stosowanie tych przepisów powinno być poprzedzone staranną analizą każdego przypadku i dotyczyć wyłącznie sytuacji niezbędnych. Wprowadzenie odpowiednich zapisów w dokumentach planistycznych. Edukacja ekologiczna
44.	Pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych i obiektów rekreacyjnych. Pozostawianie odpadów przez turystów	Zanieczyszczenie gleb i wód gruntowych. Utrata walorów krajobrazowych i estetycznych roślinności. Eutrofizacja siedlisk. Śmiertelność drobnych zwierząt, ginących w pułapkach antropogenicznych	Cały obszar Parku, a szczególnie koryto rzeki Wieprz i jego strefy brzegowe	I/P	Monitorowanie miejsc najczęściej zanieczyszczanych oraz usuwanie dzikich wysypisk odpadów. Skuteczne egzekwowanie przepisów dotyczących gospodarki odpadami. Edukacja ekologiczna. Dostosowanie działań samorządów w zakresie odbioru odpadów do potrzeb mieszkańców i innych użytkowników
45.	Likwidacja drobnoskalowych siedlisk i ekosystemów nieleśnych	Zatrącanie walorów przyrodniczo-krajobrazowych unikatowych na obszarze Parku muraw i zarośli kserotermicznych na skutek ich zarastania. Wycinanie drzew i krzewów w zadrzewieniach śródpolnych, na miedzach i przy drogach	Skarpa doliny Wieprza w okolicach Ciechanek. Cały obszar Parku	I/P	Utrzymanie otwartego charakteru muraw przez wycinkę drzew i krzewów, koszenie lub wypas. Edukacja ekologiczna Ochrona zadrzewień i zakrzewień przydrożnych i śródpolnych
46.	Wprowadzanie różnych form zabudowy i infrastruktury technicznej w krajobrazach cennych przyrodniczo i widokowo	Przekształcenie krajobrazów, szczególnie unikatowych w skali kraju harmonijnych krajobrazów przyrodniczych	Skarpa doliny Wieprza w okolicach Ciechanek	I	Wprowadzenie zakazów wprowadzania zabudowy i infrastruktury na terenach cennych przyrodniczo i krajobrazowo
47.	Zaburzenie struktury miejskich i wiejskich zabytkowych układów przestrzennych przez nowe inwestycje	Negatywne zmiany w krajobrazie zabytkowych układów przestrzennych i krajobrazów sąsiednich. Unifikacja krajobrazu i zatracenie tożsamości miejsca. Rozpraszenie zabudowy	Wszystkie miejscowości, w tym zwłaszcza Łęczna, Milejów, Kijany, Łańcuchów	I/P	Doprecyzowanie i skonkretyzowanie zapisów w dokumentach planistycznych – zwłaszcza w kontekście terenów przeznaczonych pod zabudowę zagrodową. Ograniczenie dalszego przeznaczania terenów rolniczych pod zabudowę w dokumentach planistycznych. Wprowadzenie dodatkowych zapisów chroniących tradycyjne układy przestrzenne wsi, ważne dla tożsamości kulturowej Parku, a także zapisów porządkujących rozwój

					układów przestrzennych wsi (linie zabudowy, określenie układu kalenicy względem drogi, wyznaczanie przestrzeni publicznych itp.). Opracowanie i promocja wzornika zalecanych układów przestrzennych oraz lokalnego stylu architektury
48.	Zanikanie cech architektury regionalnej; unifikacja materiałów i form architektury wiejskiej i miejskiej oraz jej bezpośredniego kontekstu krajobrazowego (ogrodzenia, podjazdy, zieleni)	Utrata tożsamości krajobrazowo-kulturowej wiejskich ośrodków osadniczych. Zanikanie tradycyjnej architektury drewnianej i zastąpienie jej architekturą murowaną o cechach podmiejskich	Wiejskie ośrodki osadnicze oraz strefa podmiejska łącznej	I/P	Opracowanie i promocja wzornika lokalnego stylu architektury
49.	Chaos przestrzenny i stylistyczny form zagospodarowania terenu	Chaos przestrzenny oraz degradacja walorów panoram i punktów widokowych	Nowo powstająca zabudowa na wierzchołkach Płaskowyżu Świdnickiego	I/P	Doprecyzowanie i skonkretyzowanie zapisów w dokumentach planistycznych dotyczących ładu przestrzennego i ochrony krajobrazu. Precyzyjne określenie wskaźników i cech zabudowy zapewniających harmonię i nawiązanie do tradycji miejsca. Opracowanie i promocja wzornika lokalnego stylu architektury. Uwzględnienie cech zawartych we wzorniku w dokumentach planistycznych. Edukacja w zakresie walorów i ochrony lokalnego krajobrazu i architektury
50.	Niszczenie cennych wartości historycznych, fizjonomicznych, przyrodniczych i architektonicznych przypadkową i nieestetyczną zabudową i infrastrukturą	Wprowadzenie dysharmonii krajobrazu kulturowego Parku, niszczenie cennych wartości architektonicznych	Nowo powstająca, zunifikowana zabudowa w sąsiedztwie zabytkowych pałaców i dworów	I/P	Doprecyzowanie i skonkretyzowanie zapisów w dokumentach planistycznych. Precyzyjne określenie wskaźników i cech zabudowy zapewniających harmonię i nawiązanie do tradycji. Opracowanie i promocja wzornika lokalnego stylu architektury. Uwzględnienie cech zawartych we wzorniku w dokumentach planistycznych. Wytyczenie stref ochrony ekspozycji w sąsiedztwie zabytkowych pałaców i dworów eksponowanych w krajobrazie (np. zespół pałacowo-parkowy w Zawieprzycach). Edukacja w zakresie walorów i ochrony lokalnego krajobrazu i architektury

51.	Intensyfikacja rolnictwa	<p>PTAKI: Przyspieszenie sukcesji krzewów i drzew, co wraz z zaniechaniem ekstensywnej gospodarki rolnej prowadzi do utraty cennych siedlisk zasiedlanych przez rzadkie i zagrożone ptaki obszarów rolniczych. Zmniejszanie populacji ptaków krajobrazu rolniczego poprzez antropopresję, modyfikacje siedlisk oraz spadek sukcesu lęgowego lub jego brak. Działalność człowieka zwiększająca erozję wąwozów (głębocznic). Na niektórych obszarach prowadzenie gospodarki rolnej do samego brzegu rzeki. Zaorywanie użytków zielonych</p>	Grunty orne	I	Zachowanie urozmaiconej struktury krajobrazu obszarów rolnych, wraz z utrzymaniem elementów środowiska istotnych dla występowania ptaków krajobrazu rolniczego
		<p>SSAKI: Utrata siedlisk przez niektóre gatunki zwierząt (zajac, chomik). Niszczenie miotów jak i młodych zwierząt poprzez głębokie orki, mechaniczny zbiór roślin, a przede wszystkim zielonek. Podwyższenie śmiertelności młodych wychowujących się w agrocenozach (chemizacja, intensywne nawożenie)</p>	Dążenie do zatrzymania niekorzystnych trendów poprzez promocję wśród lokalnych społeczności walorów przyrodniczych Parku, a przede wszystkim urozmaiconej struktury krajobrazu obszarów rolnych		

52.	Intensywne koszenie, intensyfikacja użytkowania łąk	OWADY: Zmiany warunków siedliskowych i wymieranie gatunków charakterystycznych dla siedlisk Parku	Witaniów	I	Kontrola i nadzór zwłaszcza w zakresie stosowania środków ochrony roślin
		SSAKI: Znaczne straty młodych koźląt i zajęcy, które są zacinane przez urządzenia tnące, przetrząsająco-zgrabiające jak i zbierające lub rolujące zielonkę lub siano	Tereny łąkowe	I	Edukacja ekologiczna i rolnicza w zakresie możliwych sposobów ochrony zwierząt w trakcie zabiegów agrotechnicznych, w tym stosowania przy koszeniu wyplaszaczy zwierzyny, koszenia uprawy od środka w kierunku brzegów, sprawdzania urządzeniami termowizyjnymi stopnia zasiedlenia łąki przez niektóre gatunki zwierząt dzikich, przed jej koszeniem
53.	Nieintensywne koszenie, brak wypasu	OWADY: Zmniejszanie populacji parasolowych gatunków owadów i pajęczaków	łąki kserotermiczne i świeże w Ciechankach łańcuchowskich i łącznej	I	Naprzemienne koszenie lub wypas celem zmiany struktury szaty roślinnej, kontrola właściwych służb w zakresie realizacji zadań proekologicznych dofinansowywanych z funduszy zewnętrznych dla rolników
		PTAKI: Zmniejszanie populacji ptaków łąkowych, w tym siewkowców i kaczek łąkowych, poprzez degradację siedlisk i spadek sukcesu lęgowego lub jego brak. Degradacja terenów żerowiskowych dla ptaków szponiastych (sukcesja roślinności). Obniżający się na skutek działalności człowieka poziom lustra	Dolina rzek: Wieprz, Giełczew, Mogilnica, Świnka, Białka, Rów Mokry koło Dorohucz	I	Wspieranie ekstensywnej gospodarki łąkowej i wykaszania lub wypasu otwartych użytków zielonych

		wody ułatwia dostęp ssakom drapieżnym, plądrującym łęgi ptaków naziemnych.			
		SSAKI: Ograniczone możliwości rozrodu i funkcjonowania ssaków związanych ze środowiskiem wodnym, zubożenie fauny bezkręgowej i zakłócenie łańcuchów pokarmowych. Nadmierny rozwój niektórych gatunków ssaków preferujących tereny o niskim stopniu uwilgotnienia	Cały obszar Parku	I	Wspieranie ekstensywnej gospodarki łąkowej i wykaszania (wypasu) otwartych użytków zielonych. Ograniczenie zabiegów melioracyjnych. Edukacja ekologiczna w zakresie roli i znaczenia śródpolnych zbiorników i oczek wodnych
54.	Intensyfikacji upraw rolniczych pod kątem ich wydajności	OWADY: Zmiany warunków siedliskowych i wymieranie gatunków charakterystycznych dla siedlisk Parku	Witaniów	I	Kontrola i nadzór zwłaszcza w zakresie stosowania środków ochrony roślin
		SSAKI: Zmiany warunków siedliskowych i wymieranie gatunków charakterystycznych dla siedlisk Parku, np. chomika, zajęca i innych drobnych ssaków.	Tereny rolnicze		Kontrola i nadzór zwłaszcza w zakresie stosowania środków ochrony roślin
55.	Zalesianie terenów otwartych	HERPETOFAUNA: Ograniczenie powierzchni łągowisk żółwia błotnego, lub finalnie ich całkowity zanik	Lokalnie: tereny rozpoznane jako łągowiska żółwi błotnych	I	Monitoring miejsc łągowych żółwi, współpraca z Lasami Państwowymi w zakresie planowania zalesień, usuwanie roślinności wkraczającej na łągowiska. Ewentualny wykup działek i stosowanie zabiegów pielęgnacyjnych na terenach łągowych żółwi błotnych
56.	Gospodarka leśna, w tym wycinka wielkopowierzchniowa metodą	SSAKI: Negatywne oddziaływanie na okresowe	Lasy Państwowe i lasy innej własności	P	Ograniczenie wycinki w sezonie rozrodczym ssaków jak również próba ograniczenia możliwości rozwoju dalszej

	zrębów zupełnych, asfaltowanie dróg leśnych i wyznaczanie nowych szlaków turystycznych	funkcjonowanie biocenoz, a tym samym i odtworzenie ekosystemów, w ujęciu długofalowym. Ograniczenie możliwości migracji zwierząt			infrastruktury leśnej i rekreacyjnej, szczególnie w miejscach cennych przyrodniczo
57.	Usuwanie martwych i usychających drzew	PTAKI: Wycinka drzew i prace leśne wykonywane w okresie reprodukcyjnym doprowadzają do niepokojenia i opuszczania miejsc lęgowych przez ptaki. Dynamiczna w ostatnich latach budowa nowych dróg, ogrodzeń, liczne uprawy leśne i wycinki powodują silną fragmentację, czyli podział siedlisk ptaków leśnych	Lasy i obszary rolnicze, szczególnie te położone w sąsiedztwie koryta Wieprza i innych rzek	I	Zaniechanie wycinki zadrzewień śródpolnych i wolno stojących drzew (np. grusz) jako drzew gniazdowych i czatowni, o ile nie zagrażają one bezpieczeństwu osób i mienia. Szczególna ochrona drzew rosnących w sąsiedztwie koryt rzecznych
58.	Wydobywanie piasku i żwiru	HERPETOFAUNA: Ograniczenie powierzchni lęgowisk żółwia błotnego, lub finalnie ich całkowity zanik	Lokalnie: tereny rozpoznane jako lęgowiska żółwi błotnych	I	Monitoring miejsc lęgowych żółwi przed wydaniem zgody na realizację tego rodzaju inwestycji. Ocena wpływu na środowisko
59.	Wydobywanie torfu	OWADY: Zmiana w środowisku i krajobrazie. Niszczenie nisz ekologicznych gatunków rzadkich i zagrożonych (np. ważki), eliminacja gatunków	Dorohucza	I/P	Ograniczenie skali eksploatacji torfu i utrzymanie poziomu wód gruntowych
		SSAKI: Zmiany i zubożenie siedlisk preferowanych przez niektóre gatunki ssaków związanymi z terenami o wyższym stopniu	Okolice Dorohuczcy		Ograniczenie lub zaniechanie wydobywania torfu, ewentualnie zobowiązanie podmiotów zajmujących się wydobywaniem do szybkiej rekultywacji terenu

		uwilgotnienia			
		HERPETOFAUNA: Ograniczenie powierzchni łęgów żółwia błotnego, lub finalnie ich całkowity zanik	Okolice Dorohucz		
60.	Drogi	PTAKI: Wzrastająca presja i zanieczyszczenie hałasem pochodzenia antropogenicznego, które powoduje spadki zagęszczeń ptaków i zburzenia w komunikacji dźwiękowej pomiędzy osobnikami	Sąsiedztwo dróg krajowych nr 12 i 82 oraz wojewódzkiej nr 829	I	W przypadku nowych inwestycji wybór wariantu najmniej ingerującego w środowisko i właściwe zaplanowanie budowy i eksploatacji drogi. W przypadku istniejących dróg minimalizacja negatywnych oddziaływań na otoczenie
		SSAKI: Problemy w migracji ssaków drobnych, dużych ssaków drapieżnych i kopytnych	Cały obszar Parku, zarówno w ekosystemach leśnych jak i agrocenozach czy terenach łąkowych i podmokłych		Właściwe oznakowanie odcinków dróg, gdzie ryzyko kolizji jest najwyższe. Konieczna jest analiza i weryfikacja istniejących korytarzy ekologicznych (głównych tras migracji ssaków), wskazanie ewentualnych nowych tras migracji, ze względu na postępującą urbanizację terenu. Rozważenie możliwości budowy przejść dla zwierzyny w miejscach szczególnie podatnych na kolizje. Edukacja ekologiczna w zakresie negatywnego wpływu śmiertelności zwierząt wskutek kolizji na dalsze funkcjonowanie tych populacji, czy nawet pojedynczych osobników
		HERPETOFAUNA: Eliminacja z populacji niekiedy dużych ilości osobników	Lokalnie: trasy migracji- przecięcia tras migracji płazów z drogami asfaltowymi - np. droga Milejów - Klarów, droga łańcuchów - Ciechanki, czy Białka - Jaszczów		Prawidłowe planowanie i wykonawstwo inwestycji związanych z modernizacją i budową dróg, w postaci przepustów dla płazów. Stosowanie płotków zabezpieczających w okresie migracji. Rozmieszczanie tablic informacyjnych oraz okresowe znakowanie przejść płazów z wykorzystaniem właściwych znaków ostrzegawczych

61.	Zabudowa rozproszona	OWADY: Zmiany krajobrazu wraz ze wszystkimi jego elementami, w tym redukcja siedlisk i roślin żywicielskich	Ciechanki łańcuchowskie i inne tereny okolic doliny rzeki Wieprz	I	Nie rozpraszanie nowej zabudowy w krajobrazie, Edukacja ekologiczna
		SSAKI: Zmiana podstawowych elementów krajobrazu. Zakłócenie naturalnych ciągów (wag) zwierzyny, zwłaszcza dzikich ssaków kopytnych			Ocena planowanej zabudowy oraz usytuowania ogrodzeń na faunę, i ich projektowanie zgodnie z wymogami ochrony przyrody i krajobrazu
62.	Pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych. Odpadki i odpady stałe	OWADY: Zaśmiecanie środowiska i wprowadzanie do niego obcych elementów bio- i abiotycznych, często również toksycznych. Niszczanie nisz ekologicznych	Dorohuczca, projektowany rezerwat „Jeziorka” („Jeziorko”)	I	Ograniczenie zaśmiecenia poprzez ustawianie tablic ostrzegawczych i prowadzenie akcji oczyszczających środowisko
		HERPETOFAUNA: Zagrożenie dla płazów, zmniejszanie powierzchni siedlisk lęgowych	Lokalnie		Właściwa gospodarka odpadami, propagowanie segregowania odpadów oraz recydingu. Kontrole odpowiednich służb. Zapewnienie przez gminy infrastruktury oraz odbioru odpadów, szczególnie z miejsc w pobliżu wody . Edukacja ekologiczna
		PTAKI: Wykorzystywanie niektórych odpadów przez ptaki do budowy platform gniazdowych oraz zatrucia toksynami	Cały obszar Parku		Edukacja ekologiczna. Likwidacja „dzikich” wysypisk odpadów
		SSAKI: Zanieczyszczenie środowiska, w tym środkami toksycznymi	Cały obszar Parku, głównie kompleksy leśne i tereny nieużytkowane		Tablice ostrzegawcze, monitoring miejsc szczególnie podatnych na wyrzucanie odpadów. Edukacja ekologiczna

63.	Rozbiórka budynków i obiektów wybudowanych przez człowieka, likwidacja starych gospodarstw rolnych	SSAKI: Utrata miejsc schronień i miejsc lęgowych	Cały obszar Parku, głównie tereny wiejskie	I	Edukacja ekologiczna. Planowanie remontów z uwzględnieniem cyklu życiowego zwierząt
64.	Odbudowa i remonty budynków, (zwłaszcza strychów, piwnic i całych zaniedbanych posesji)	SSAKI: Utrata miejsc schronień i miejsc lęgowych	Cały obszar Parku	I	Edukacja w zakresie walorów przyrodniczych i kulturowych obszarów zabudowanych,
65.	Intensywna hodowla ryb	RYBY: Zagrożenie dla populacji rodzimy gatunków ryb	Stawy hodowlane	I	Prowadzenie gospodarki rybackiej w oparciu o rodzime gatunki ryb
66.	Połowy z użyciem wężycerzy drewnianych	HERPETOFAUNA: Nasilenie śmiertelności poprzez utopienie	Lokalnie: w lokalizacjach występowania żółwi błotnych	I	Kontrole odpowiednich służb. Podnoszenie świadomości ludności miejscowej. Skuteczne karanie procederu kłusownictwa na danym terenie
67.	Wędkarstwo	RYBY: Zmniejszenie liczebności cennych gospodarczo gatunków ryb	Lokalnie	I	Zrównoważone użytkowanie wędkarskie
		HERPETOFAUNA: Obrażenia żółwi błotnych	Lokalnie: w lokalizacjach występowania żółwi błotnych		Rozpropagowanie informacji o ewentualności tego rodzaju zagrożenia wśród osób czynnie uprawiających wędkarstwo. Tablice informacyjne na temat występowania żółwi błotnych na terenach uczęszczanych łowisk wędkarskich
68.	Polowanie/Kłusownictwo	SSAKI: Spadek liczebności niektórych gatunków ssaków łownych i innych gatunków zwierząt łownych	Obwody łowieckie	I	Ograniczanie i zwalczanie kłusownictwa, jak również zrównoważone pozyskanie łowieckie
69.	Kolekcjonowanie okazów fauny (owadów, gadów, płazów)	Łatwy dostęp do środowisk występowania chronionych gatunków wpływa na możliwość ich odłowu a przez to na obniżenie liczebności cennych gatunków	Ciechanki łańcuchowskie, Dorohucza	I	Wprowadzanie tablic informacyjnych o zakazie odłowu w celach kolekcjonerskich owadów, pajęczaków, ślimaków, płazów, gadów i innych

70.	Kajakarstwo	PTAKI: Niszczenie lęgów, porzucanie gniazd, płoszenie ptaków w okresie lęgowym na łachach, wyspach, plażach	Wieprz, dolina rzeki (strefa przybrzeżna)	I	Prowadzenie spływów kajakowych poza okresem lęgowym ptaków, wyłączenie niektórych odcinków rzek ze spływów na okres lęgów
		SSAKI: Płoszenie zwierząt w obrębie cieku wodnego jak i w najbliższym jego sąsiedztwie na wyspach, plażach, przystaniach			Ograniczenie liczby spływów kajakowych do określonych miejsc i terminów
71.	Pojazdy zmotoryzowane, szczególnie quady i skutery śnieżne	PTAKI: Płoszenie ptaków w okresie lęgowym i pozalęgowym	Wieprz, dolina rzeki (strefa przybrzeżna)	I	Rekreacja i rajdy motorowe poza okresem lęgowym ptaków i wyłącznie po specjalnie do tego wyznaczonych trasach
		SSAKI: Płoszenie ssaków w okresie rozrodu i odchowu młodych, wpływające na przebieg procesów populacyjnych w zakresie potencjału rozrodczego i dynamiki liczebności populacji określonych gatunków	Cały obszar Parku ze szczególnym uwzględnieniem kompleksów leśnych		Nakazowe i zakazowe ograniczanie możliwości przemieszczania się wymienionymi pojazdami z napędem spalinowym zwłaszcza w kompleksach leśnych. Wyznaczenie tras dopuszczonych do uprawiania rekreacji z udziałem pojazdów zmotoryzowanych i określenie terminów tego rodzaju rekreacji
		HERPETOFAUNA: Zmniejszanie liczebności populacji płazów i gadów na skutek rozjeżdżania zwierząt. Wprowadzanie niepokoju i płoszenie zwierząt	Lokalny, w miejscach położonych na terenie całego Parku, zarówno tereny leśne jak i tereny łąkowe		Wyznaczenie tras dopuszczonych do uprawiania rekreacji z udziałem pojazdów zmotoryzowanych. Karanie wysokimi mandatami za łamanie obowiązujących zakazów
72.	Obce gatunki inwazyjne	RYBY: Żerowanie na tarliskach i wylęgu rodzimych gatunków ryb	Starorzeczca	I	Prowadzenie intensywnej redukcji pogłowia gatunków inwazyjnych poprzez odłowy selekcyjne

		HERPETOFAUNA: Nasilona śmiertelność płazów. Zabijanie dorosłych żółwi błotnych oraz niszczenie ich gniazd	Cały, niezabudowany obszar Parku, głównie siedliska podmokłe wzdłuż cieków		Prowadzenie intensywnej redukcji pogłowia gatunków inwazyjnych poprzez odstrzał redukcyjny. W przypadku stanowisk żółwia błotnego, w ramach ochrony czynnej, prowadzenie zabezpieczania łąg
		SSAKI: Konflikt z gatunkami rodzimymi	Teren zasiedleń i późniejszego występowania		Ograniczenie napływu osobników obcych i inwazyjnych poprzez podejmowanie odpowiednich działań zarządczych. Analiza możliwości zasiedlenia gatunków łownych w zależności od środowiska danego ekosystemu i ewentualne przeprowadzenie symulacji w zakresie dalszego wpływu na inne populacje, ze szczególnym uwzględnieniem gatunków rodzimych
73.	Problematyczne gatunki rodzime	HERPETOFAUNA: Nasilona śmiertelność płazów. Zabijanie dorosłych żółwi błotnych oraz niszczenie ich gniazd	Lokalnie	I	Utrzymywanie (w ramach gospodarki łowieckiej na danym terenie) właściwego pogłowia drapieżników rodzimych. W przypadku stanowisk żółwia błotnego, w ramach ochrony czynnej, prowadzenie zabezpieczania łąg
74.	Wypalanie roślinności	SSAKI: Niszczenie łąk biocenoz, zachwianie procesów populacyjnych i ekologicznych w obrębie ekosystemów	Łąki w dolinie rzeki Wieprz, odłogi	I	Edukacja ekologiczna w zakresie szkodliwego wpływu wypalania roślinności na gatunki zwierząt Skuteczne egzekwowanie przepisów prawa
		HERPETOFAUNA: Zmniejszanie liczebności poszczególnych gatunków płazów i gadów	Ciechanki		Edukacja ekologiczna w zakresie szkodliwego wpływu wypalania roślinności na gatunki zwierząt Skuteczne egzekwowanie przepisów prawa
75.	Regulowanie (prostowanie koryt rzecznych) i zmiana przebiegu koryt rzecznych	PTAKI: Zanik i degradacja siedlisk wykorzystywanych w okresie łągowym i pozalągowym przez ptaki związane z korytem rzeki (zimorodek, brzegówka, nurogęś)	Dolina rzeki Wieprz	I	Zaniechanie regulacji, kopania rowów melioracyjnych, likwidowania skarp. Usuwanie drzew zwalonych do nurtu rzeki, z pozostawieniem ich w pobliżu koryta

		SSAKI: Degradacja, a nawet zanik niektórych siedlisk preferowanych przez ssaki	Dolina rzeki Wieprz i najbliższe okolice		Ograniczenie lub całkowite zaniechanie procesów regulacyjnych, lokalnych melioracji oraz wydobywania torfu i piasku z dna doliny
		RYBY: Zanik miejsc siedliskowych wielu gatunków ryb	Rzeki		Utrzymanie miejsc siedliskowych wielu gatunków ryb
		HERPETOFAUNA: Degradacja siedlisk wykorzystywanych zarówno w okresie lęgowym jak i pozalęgowym.			Utrzymywanie zakoli i starorzeczy Wieprza jako terenów niezmienionych, zaniechanie regulacji i lokalnych melioracji
76.	Całkowite usuwanie powalonych drzew nadrzecznych w celu udrożnienia szlaku kajakowego	Znaczące obniżenie zróżnicowania mikrosiedlisk w rzece (a co za tym idzie zmniejszenie różnorodności biologicznej) a także atrakcyjności krajobrazowej szlaku kajakowego. Ograniczanie retencji korytowej	Rzeka Wieprz	I	Usuwanie drzew zwalonych do nurtu rzeki, z pozostawieniem ich w pobliżu koryta
77.	Drapieźnictwo	SSAKI: Presja drapieźników skutkująca radykalnym zmniejszeniem liczebności populacji np. interakcją lis – zajęć, będącą skutkiem zwiększonej liczebności lisów, spowodowanej corocznymi akcjami doustnej immunizacji przeciw wściekliznie	Cały obszar Parku	I	Intensywna redukcja drapieźników, zwłaszcza gatunków obcych inwazyjnych, jak również synantropijnych. Możliwe do zastosowania zabiegi sterylizacji chemicznej. Edukacja ekologiczna, w zakresie szkodliwości tych gatunków w biocenozach
78.	Antagonizm ze zwierzętami introdukowanymi	RYBY: Żerowanie na tarliskach i wylęgu rodzimych gatunków ryb	Starorzecza	I/P	Prowadzenie intensywnej redukcji pogłowia gatunków inwazyjnych poprzez odłowy selekcyjne

79.	Antagonizm ze zwierzętami domowymi	HERPETOFAUNA: Zmniejszanie liczebności poszczególnych populacji w wyniku śmiertelności spowodowanej presją psów i kotów	Lokalny	I	Edukacja ekologiczna w zakresie szkodliwego wpływu na zwierzęta wolnożyjące wałęsających się i bezpańskich psów i kotów. Prowadzenie akcji sterylizacji zwierząt w obrębie gmin
-----	------------------------------------	--	---------	---	---

2. Identyfikacja oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczenia istniejących i potencjalnych zagrożeń zewnętrznych oraz ich skutków dla zasobów i walorów Parku:

Lp.	Źródła zagrożenia	Skutki dla Parku	Lokalizacja zagrożenia	Istniejące/ potencjalne/ trudne do oszacowania [I/P/?]	Możliwe sposoby eliminacji lub ograniczenia zagrożeń i ich skutków
1.	Intensyfikacja upraw rolnych	Zwiększenie erozji, zanieczyszczenie gleb i wód w obrębie Parku	Zlewnie obszarów które znajdują się w obrębie Parku	I	Edukacja rolnicza i ekologiczna. Promocja i wdrażanie zasad Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej (KDPR). Promocja i wdrażanie rolnictwa zrównoważonego i upraw ekologicznych
2.	Składowiska nawozów mineralnych i organicznych	Zanieczyszczenie i eutrofizacja wód powierzchniowych i podziemnych w obrębie Parku	Zlewnie obszarów które znajdują się w obrębie Parku	I	Wykorzystanie najlepszych praktyk w składowaniu nawozów. Edukacja rolnicza i ekologiczna
3.	Budowa farm wiatrowych	Degradacja gleb i rzeźby terenu, degradacja walorów fizjonomii krajobrazu, wibracje szkodliwe dla zdrowia ludzi	Strefa krawędziowa dolin rzecznych	P	Wyłączenie Parku z lokalizacji farm wiatrowych i pojedynczych turbin wiatrowych
4.	Planowana/projektowana elektrownia w Starej Wsi	Zmiany jakości powietrza, gleb i wód w obrębie Parku, negatywna dominanta w krajobrazie	Zlewnia rzeki Świnki, rejon Zawieprzyc, rzeka Wieprz	P	Wykorzystanie najlepszych praktyk BAT podczas budowy i funkcjonowania elektrowni. Monitoring zmian środowiska w Parku. Utworzenie zielonej strefy buforowej - właściwe formowanie zieleni izolacyjno - maskującej, która zneutralizuje negatywną dominantę
5.	Niska emisja w efekcie spalania odpadów, miazgi węglowej lub innych paliw słabej jakości	Zanieczyszczenie powietrza, a także gleb i wody w obrębie Parku	Obszary zabudowane poza Parkiem	I	Programy wsparcia finansowego do eliminacji niskiej emisji. Edukacja ekologiczna
6.	Ruch samochodowy na planowanej obwodnicy łącznej	Lokalne zanieczyszczenie powietrza, gleb i wody, hałas w obrębie Parku	Planowana obwodnica łącznej	P	Pasy zadrzewień i zieleni minimalizujące negatywne oddziaływanie
7.	Dopływ ścieków z indywidualnych gospodarstw domowych, niepodłączonych do systemu kanalizacji	Pogorszenie jakości wód powierzchniowych i podziemnych w obrębie Parku	Zlewnie rzek które znajdują się w obrębie Parku	I	Rozwój gospodarki wodno-ściekowej oraz modernizacja istniejącej infrastruktury, egzekwowanie przepisów w zakresie nadzoru nad nielegalnym pozbywaniem się odpadów i ścieków.

8.	Zrzuty ścieków komunalnych	Zanieczyszczenie wód powierzchniowych w obrębie Parku	Rzeka Wieprz powyżej granic Parku, rów Mokry, rzeka Giełczew, rzeka Stawek, rzeka Świnka, Mogielnica	I	Wykorzystanie Najlepszych Dostępnych Praktyk (BAT) w systemach oczyszczania wód
9.	Zrzut ścieków z kopalni węgla kamiennego Bogdanka	Zanieczyszczenie wód powierzchniowych w obrębie Parku	Rzeka Świnka, a następnie Wieprz	I	Wykorzystanie Najlepszych Dostępnych Praktyk (BAT) w systemach oczyszczania wód
10.	Odprowadzenie wód burzowych z miejscowości Świdnik	Zanieczyszczenie wód powierzchniowych w obrębie Parku	Rzeka Stawek	I	Wykorzystanie Najlepszych Dostępnych Praktyk (BAT) w systemach oczyszczania wód
11.	Melioracje odwadniające obszarów zasilających teren Parku	Zmiany stosunków wodnych, obniżenie zasobów wodnych w obrębie Parku	Zlewnie znajdują się w obrębie Parku	?	Zaniechanie melioracji odwadniających. Opracowanie i wdrożenie programu odtworzenia naturalnej retencji wód, likwidacja części rowów melioracyjnych. Zaprzestanie prowadzenia prac utrzymujących rowy (koszenie itp.), poza sytuacjami zagrażającymi bezpieczeństwu osób i mienia (zagrożenie powodziowe)
12.	Pobór wody do systemu Kanału Wieprz-Krzna, melioracje, regulacja koryt rzecznych, budowa zbiorników wodnych, pobór wód podziemnych	Zmiany zasobów wodnych, obniżenie jakości wód w obrębie Parku	Rzeka Wieprz oraz cieki dopływające do Wieprza	I	Zachowanie przepływu nienaruszalnego, ograniczenie możliwości budowy nowych zbiorników zaporowych do skali obiektów o randze lokalnej. Retencja wód - krajobrazowa, glebowa, korytowa, dolinna
13.	Istniejący zbiornik zaporowy w Nieliszu oraz projektowane zbiorniki w Rońsku i Oleśnikach	Degradacja ekologiczna rzeki Wieprz. Zaburzenie ciągłości ekologicznej rzeki. Przekształcenie reżimu rzeczno-geomorfologiczne, zmiana jakości wody i w konsekwencji obniżenie walorów przyrodniczych, krajobrazowych i rekreacyjnych (zanikanie plaż, erozja wgłębna a także nienaturalne przepływy uniemożliwiające rozród różnych grup zwierząt związanych ze środowiskiem wodnym i powodujące zanik	Rzeka Wieprz na całej długości	I/P	Odstąpienie od budowy kolejnych dużych zbiorników zaporowych na Wieprzu. Opracowanie koncepcji ochrony przeciwpowodziowej doliny Wieprza w oparciu o inne rozwiązania - mniej kosztowne i mające znacznie mniejszy negatywny wpływ na walory całej doliny (retencja rozproszona w całej zlewni, poldery itd.). Gospodarowanie wodą w zlewni Wieprza (na zaporze w Nieliszu) zapewniające wezbrania wiosenne w okresie tarła ryb, rozrodu płazów itd. i ograniczające późniejsze nagłe wezbrania w okresie lęgowym ptaków

		zbiorowisk łągowych)			
14.	Zmiany klimatyczne	Zmniejszenie zasobów wodnych, wzrost ekstremalnych zjawisk pogodowych. Przesuszenie siedlisk łągowych. Ustępowanie gatunków zimnolubnych, reprezentujących grupę gatunków borealnych	Oddziaływanie globalne	?	Działania w skali globalnej mające na celu redukcję emisji gazów cieplarnianych. Działania lokalne mające na celu likwidację wysp termicznych w terenach zabudowanych – zwiększenie udziału terenów zieleni i wód na obszarach zabudowanych, zmniejszanie emisji gazów cieplarnianych z sektora przemysłowego, transportowego, energetycznego, bytowego (dwutlenek węgla) oraz rolniczego (metan, podtlenek azotu i amoniak głównie z odchodów zwierzęcych)
15.	Budowa lub konserwacja rowów melioracyjnych obszarów zasilających wodami tereny Parku. Nieodpowiednia melioracja podmokłych łąk	Zmiana warunków siedliskowych, przekształcenia zbiorowisk roślinnych, przede wszystkim łąk zmiennowilgotnych i wilgotnych stanowiących wspólny kompleks ze zbiorowiskami występującymi w Parku	Zbiorowiska roślinne zależne od wód w bezpośrednim sąsiedztwie Parku, w tym zwłaszcza torfowiska w okolicach Dorohucz, Białki w otulinie Parku	P	Monitoring stanów wód powierzchniowych i proekologiczna modernizacja systemu kanałów i rowów melioracyjnych w obrębie nizin torfowych. Eliminacja nielegalnej melioracji, w tym zwłaszcza na obszarze działek rekreacyjnych
16.	Ekspansja obcych gatunków inwazyjnych	Zagrożenie dla różnorodności biologicznej oraz zmiana składu gatunkowego zbiorowisk	Ogródki działkowe w otulinie Parku	I	Konieczność wzmocnienia kontroli gatunków obcych w miejscach szczególnie narażonych na inwazję

Rozdział 3

Obszary realizacji działań ochronnych

§ 4.

1. W obrębie Parku i jego otuliny wyznacza się następujące obszary realizacji działań ochronnych, zwane dalej strefami ustaleń Planu ochrony (B), do których odnoszą się zapisy określone w § 5 -§ 18:

- 1) BK Kontynuacja istniejącego sposobu użytkowania terenu Parku lub ochrony jego zasobów:
 - a) BK_I Zachowanie tradycyjnego krajobrazu rolniczego i innych terenów otwartych:
 - i) BK_I_1 Utrzymanie ekstensywnego użytkowania rolniczego łąk i pastwisk oraz otwartego charakteru innych siedlisk półnaturalnych,
 - ii) BK_I_2 Utrzymanie krajobrazu rolniczego pozostałych terenów, w tym pól i upraw trwałych,
 - b) BK_II Zachowanie krajobrazu leśnego i terenów zarastających (sukcesyjnych):
 - i) BK_II_1 Utrzymanie aktualnego sposobu użytkowania ekosystemów leśnych,
 - ii) BK_II_2 Utrzymanie terenów zarastających lub zalesionych
 - c) BK_III Zachowanie śródlądowych wód powierzchniowych i obszarów podmokłych,
 - d) BK_IV Zachowanie tradycyjnych elementów kultury materialnej:
 - i) BK_IV_1 Utrzymanie tradycyjnego kulturowego układu przestrzennego jednostek osadniczych,
 - ii) BK_IV_2 Utrzymanie zabytkowych i innych cennych obiektów architektury i budownictwa,
 - iii) BK_IV_3 Utrzymanie zabytkowych i innych cennych założeń zieleni: założeń parkowych, cmentarnych, alei przydrożnych i innych terenów zieleni urządzonej,
 - iv) BK_IV_4 Utrzymanie stref i obiektów ochrony archeologicznej;
- 2) BM Modyfikacja lub rozwój istniejącego sposobu użytkowania Parku:
 - a) BM_I Modyfikacja sposobów użytkowania lub ochrony naturalnych i półnaturalnych ekosystemów nieleśnych: przywrócenie ekstensywnego użytkowania łąk i pastwisk lub otwartego charakteru innych siedlisk półnaturalnych,
 - b) BM_II Modyfikacja sposobów użytkowania lub ochrony ekosystemów leśnych,
 - c) BM_III Modyfikacja sposobów gospodarowania wodą,
 - d) BM_IV Modyfikacja sposobów użytkowania lub ochrony zasobów kulturowych i walorów krajobrazowych:
 - i) BM_IV_1 Rewaloryzacja walorów wizualnych krajobrazu,
 - ii) BM_IV_2 Rewaloryzacja tradycyjnego krajobrazu osiedli wiejskich,
 - e) BM_V Inne aktywne działania ochronne:
 - iv) BM_V_1 Tereny wskazane do zalesień,
 - v) BM_V_2 Inne działania ochronne,
 - g) BM_VI Modyfikacja lub rozwój zainwestowania (obszary zainwestowane lub wskazane do zainwestowania):
 - i) BM_VI_1 Tereny przeznaczone do zainwestowania zgodnie z ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
 - ii) BM_VI_2 Tereny kierunkowego rozwoju zainwestowania zgodnie z ustaleniami studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego,
 - iii) BM_VI_3 Tereny zabudowane pozostałe oraz tereny dopuszczalnego rozwoju zainwestowania nieujęte w dotychczasowych dokumentach planistycznych gmin,
 - h) BM_VII Ograniczenie przekształceń:

- i) BM_VII_1 Tereny wyłączone spod nowej zabudowy oraz wprowadzania nowych podziałów geodezyjnych,
 - ii) BM_VII_2 Tereny wyłączone z zalesień,
 - iii) BM_VII_3 Utrzymanie otwartego charakteru wnętrza krajobrazowych (obszary wyłączone z lokalizacji obiektów zaburzających widok z punktów i ciągów widokowych),
 - v) BM_VII_4 Ograniczenie dostępu, w tym w ramach turystyki i rekreacji, do najcenniejszych obszarów przyrodniczych, proponowanych do objęcia dodatkowymi formami ochrony, z dopuszczeniem infrastruktury edukacji ekologicznej,
 - vi) BM_VII_5 Tereny zmiany kierunkowego rozwoju zainwestowania wskazywanego w politykach przestrzennych gmin;
- g) BM_VIII Dostosowanie infrastruktury turystycznej do istniejącej i potencjalnej presji na zasoby Parku;
- 3) BO Modyfikacja istniejącego sposobu użytkowania otuliny i innych terenów wokół Parku w celu ochrony jego zasobów i walorów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych:
- a) BO_I Tereny wyłączone spod zabudowy oraz wprowadzania nowych podziałów geodezyjnych,
 - b) BO_II Utrzymanie otwartego charakteru wnętrza krajobrazowych (obszary wyłączone z lokalizacji obiektów zaburzających widok z punktów i ciągów widokowych),
 - c) BO_III Inne działania ochronne.

2. W obrębie Parku, jego otuliny i otoczenia wyznacza się następujące obszary i obiekty objęte rekomendacjami Planu ochrony (C):

- 1) C_I Strefy ochrony krajobrazów do uwzględnienia w ramach audytów krajobrazowych;
- 2) C_II Obiekty lub obszary o najwyższych wartościach przyrodniczo-krajobrazowych, zasługujące na objęcie dodatkową formą ochrony prawnej;
- 3) C_III Obiekty lub obszary o najwyższych wartościach kulturowych, zasługujące na objęcie dodatkową formą ochrony prawnej:
 - a) C_III_1 Obiekty lub obszary zasługujące na objęcie ochroną jako strefy planistyczne w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
 - b) C_III_2 Obiekty lub obszary zasługujące na wpisanie do rejestru zabytków lub do gminnych ewidencji zabytków;
- 4) C_IV Obszary zasługujące na włączenie do Parku;
- 5) C_V Obszary proponowane do włączenia do otuliny Parku;
- 6) C_VI Obszary do objęcia miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.

2. Lokalizację stref wskazano na mapie, stanowiącej załącznik nr 3 do uchwały Sejmiku Województwa Lubelskiego w sprawie ustanowienia Planu ochrony dla Nadwieprzańskiego Parku Krajobrazowego.

3. W przypadku uwzględniania granic stref w aktach prawnych i decyzjach administracyjnych konieczne jest dostosowanie tych granic do skali opracowania oraz uwzględnienie uwarunkowań wynikających z aktualnego stanu prawnego obszarów, których akty te lub decyzje dotyczą.

Rozdział 4

Zakres prac związanych z ochroną przyrody i kształtowaniem krajobrazu

§ 5.

Określa się następujący zakres prac w sferze prawnej związanych z ochroną przyrody i kształtowaniem krajobrazu odnoszący się do obszarów i obiektów objętych rekomendacjami Planu ochrony:

1) uwzględnienie w trakcie prac nad audytem krajobrazowym województwa lubelskiego wykonywanym zgodnie z art. 38a Ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 741 z późn. zm.) następujących stref ochrony krajobrazów, oznaczonych jako strefa C_I:

L.p.	Kod strefy	Proponowana nazwa	Lokalizacja i powierzchnia	Opis ogólny strefy	Rekomendacje zgodnie z art. 20. ust. 4 pkt 7 ustawy o ochronie przyrody oraz charakterystyka szczegółowa miejsca
1	2	3	4	5	6
1.	C_I.01	Łąki Ciechańskie (Łąki Tureckie)	Ciechanki	Łąki na dnie doliny Wieprza w okolicy Ciechanek	<p><u>Rekomendacja:</u></p> <p>Panoramy widokowe, przedpola ekspozycji, ciągi widokowe, punkty widokowe.</p> <p><u>Charakterystyka:</u></p> <p>Strefa charakteryzuje się rozległymi widokami na dno doliny rzeki Wieprz porośnięte w większości roślinnością łąkową i szuwarową. Biegnie tędy malownicza droga będąca swoistym ciągiem widokowym. Jej fragment poprowadzono po grobli zwanej Wałem Tureckim. Prowadzi ona do seminaturalnego, śródpolnego oczka wodnego, a dalej do naturalnych łągów porastających brzegi Wieprza</p>
2.	C_I.02	Ciechańskie murawy kserotermiczne	Ciechanki	Fragmety zbocza doliny Wieprza w okolicy Ciechanek	<p><u>Rekomendacja:</u></p> <p>Panoramy widokowe, przedpola ekspozycji, punkty widokowe.</p> <p><u>Charakterystyka:</u></p> <p>Pokryte cennymi, ciepłolubnymi murawami kserotermicznymi fragmenty zbocza doliny Wieprza okalające niezwykle malowniczy fragment dna doliny</p>
3.	C_I.03	Zespół pałacowo - parkowy w Zawieprzycach	Zawieprzyce	Zespół pałacowo - parkowy w Zawieprzycach	<p><u>Rekomendacja:</u></p> <p>Panorama widokowa z zespołu pałacowo - parkowego na dolinę Wieprza i ujściowy odcinek doliny Bystrzycy, panorama widokowa z doliny Wieprza na zespół pałacowo - parkowy, przedpola ekspozycji, punkty widokowe, obszary zabudowane wyróżniające się lokalną formą architektoniczną.</p> <p><u>Charakterystyka:</u></p> <p>Obiekt jest wpisany do rejestru zabytków województwa lubelskiego, jako zespół pałacowy w skład którego wchodzi: ruiny pałacu z XVII w., lamus, kaplica, oficyna, stajnia, brama wjazdowa, oranżeria z XVIII w. i park. Park przypałacowy był powiązany kompozycyjnie z sąsiednimi łąkami, polami i lasami. Wpisano go w krajobraz wsi, jako punkt widokowy i dominanta. Założony został w miejscu najbardziej malowniczym w okolicy i łatwo dostępnym. Dalekie otwarcia na krajobraz widoczne głównie z pięter pałacu. Rola obiektu w krajobrazie w ujęciu</p>

historycznym i współczesnym pozostaje niezmieniona. Park stanowi cenny element krajobrazu wsi i spełnia funkcje: społeczną, rekreacyjną, integracyjną, ekologiczną i edukacyjną. Założenie tak jak dawniej, usytuowane jest w otoczeniu łąk i pól uprawnych. Nadal cechuje się bardzo dobrą ekspozycją w krajobrazie. Park, jako jedyny większy kompleks zieleni w okolicy jest dobrze widoczny z dużej odległości

2) objęcie, w celu pełniejszej i bardziej skutecznej ochrony ekosystemów Parku wraz z charakterystycznymi dla nich zbiorowiskami roślinnymi oraz gatunkami roślin, zwierząt i grzybów, dodatkowymi formami ochrony prawnej następujących obszarów o najwyższych wartościach przyrodniczo-krajobrazowych, oznaczonych jako strefa C_II:

L.p.	Kod strefy	Zalecana forma ochrony i proponowana nazwa	Lokalizacja i orientacyjna powierzchnia [w ha]	Charakterystyka
1	2	3	4	5
1.	C_II.01	Rezerwat przyrody „Uroczysko Sosnowiec”	Głównie Lasy Państwowe Nadleśnictwa Świdnik leśnictwo Milejów, na terasie zalewowej Wieprza, pow. ok. 50 ha	Teren ten jest przykładem typowych dla doliny Wieprza (okolice Łęcznej) krajobrazów. Ciekawym elementem środowiska przyrodniczego tego obiektu są „małe jeziora” - pozostałości starorzeczy Wieprza, w których występują zbiorowiska wodne i szuwarowe. Największy udział w projektowanym rezerwacie mają zbiorowiska leśne. Pod względem fitosocjologicznym należą one do trzech zespołów: boru mieszanego <i>Quercus roboris-Pinetum</i> , łągi jesionowo-olszowego <i>Circaeo-Alnetum</i> i olsu porzeczkowego <i>Ribeso nigri-Alnetum</i> . Na uwagę zasługują płaty boru mieszanego z dużym udziałem sosny smołowej <i>Pinus rigida</i> pochodzącej z nasadzeń. Występowała tu niegdyś pierwiosnka bezłodygowa <i>Primula acaulis</i> – gatunek zaliczany do wymierających w skali kraju. Przeprowadzono próby jego restytucji w projektowanym rezerwacie (Kucharczyk, Teske 1995)
2.	C_II.02	Rezerwat przyrody „Zakrzów”	Nadleśnictwo. Świdnik, leśnictwo Milejów, pow. ok. 50 ha	Największy udział w projektowanym rezerwacie mają zbiorowiska leśne, a głównie pod względem fitosocjologicznym należą one do trzech zespołów: łągi jesionowo-olszowej <i>Circaeo-Alnetum</i> , olsu porzeczkowy <i>Ribeso nigri-Alnetum</i> , łągi wierzbowej <i>Salicetum albo-fragilis</i> . Znajduje się tu także głębokie starorzecze Wieprza ze zbiorowiskami wodnymi z klas <i>Lemnetea minoris</i> i <i>Potametea</i> oraz szuwarowymi z klasy <i>Phragmieteae</i> , otoczone olsem <i>Ribeso nigri-Alnetum</i> . W części południowej występują liczne potorfia
3.	C_II.03	Stanowisko dokumentacyjne lub pomnik przyrody „Źródło Ziółków”	Źródło z niszą usytuowane u wylotu wąwozu w Ziółkowie, pow. 0,02 ha	Wyptyw descenzyjny ze skał typu opoka, wydajność od poniżej 1 l/s do kilkunastu l/s, odwadnia poziom zawieszony, odpływ do Wieprza
4.	C_II.04	Stanowisko dokumentacyjne lub pomnik przyrody „Źródło Podzamcze”	Źródło w Łęcznej na stromym zboczu doliny Wieprza w rejonie kompleksu Park Podzamcze, pow. 0,03 ha	Wyptyw descenzyjny ze skał typu opoka, wydajność od ok. 1 l/s do kilku l/s, odwadnia poziom zawieszony, częściowo obudowane, widoczne odstonięcia spękanych skał kredowych
5.	C_II.05	Stanowisko dokumentacyjne lub pomnik	Źródło w Łęcznej u podnóża zbocza doliny Świnki, pow.	Wyptyw descenzyjno-ascenzyjny ze skał typu opoka, wydajność od <1 l/s do kilkunastu l/s, w dniu niszy źródłiskowej cembrowina, odpływ do rzeki Świnki

		przyrody „Źródło Stara Wieś”	Mostu na Świnie, poza Parkiem, pow. 0,03 ha	
6.	C_II.06	Stanowisko dokumentacyjne lub pomnik przyrody „Źródło Rossosz”	Źródło u wylotu doliny/cieku „dopływu Wieprza spod Rossosza”, pow. 0,05 ha	Wyptyw descenzyjny ze skał typu opoka, wydajność około 2 l/s, odpływ do Wieprza z naturalnymi kaskadami
7.	C_II.07	Użytek ekologiczny „Ciechanki - most”	Strome zbocze doliny Wieprza na zachód od mostu w Ciechankach, pow. 0,09 ha	Płaty muraw kserotermicznych z klas <i>Festuco-Brometea</i> i <i>Trifolio-Geranietea</i> , w których występują: wisienka stepowa <i>Cerasus fruticosa</i> (mieszańce), lebiodka pospolita <i>Origanum vulgare</i> , rutewka mniejsza <i>Thalictrum minus</i> , wiązówka bulwkowa <i>Filipendula vulgaris</i> . Zbocze porastają także krzewy tarniny, głogu, derenia, róży
8.	C_II.08	Użytek ekologiczny „Binduga Pierwsza”	Fragment doliny Wieprza wraz z przylegającymi łąkami i starorzeczem w pobliżu mostu w łańcuchowie, pow. ok. 1,0 ha	Wody starorzeczy pokrywają asocjacje zbiorowiska wodne z klas <i>Lemnetea mionoris</i> i <i>Potametea</i> oraz szuwarowe z klasy <i>Phragmitetea</i> . W otoczeniu starorzeczy występują zbiorowiska łąkowe z klasy <i>Molinio-Arrhenatheretea</i> , zaroślowe i leśne z klas <i>Salicetea purpureae</i> i <i>Alnetea glutinosae</i>
9.	C_II.09	Użytek ekologiczny „Binduga Druga”	Fragment doliny Wieprza na północ od Klarowa wraz z przylegającymi łąkami i starorzeczem, pow. 1,0 ha	Wody starorzeczy pokrywają asocjacje zbiorowiska wodne z klas <i>Lemnetea mionoris</i> i <i>Potametea</i> oraz szuwarowe z klasy <i>Phragmitetea</i> . W otoczeniu starorzeczy występują zbiorowiska łąkowe z klasy <i>Molinio-Arrhenatheretea</i> , zaroślowe i leśne z klas <i>Salicetea purpureae</i> i <i>Alnetea glutinosae</i>
10.	C_II.10	Użytek ekologiczny „Halicze”	Fragment doliny Wieprza wraz z przylegającymi łąkami i starorzeczem. Jest to teren położony w pobliżu mostu w łańcuchowie, pow. 1,0 ha	Wody starorzeczca pokrywają asocjacje zbiorowiska wodne z klas <i>Lemnetea mionoris</i> i <i>Potametea</i> oraz szuwarowe z klasy <i>Phragmitetea</i> . W otoczeniu starorzeczy występują zbiorowiska łąkowe z klasy <i>Molinio-Arrhenatheretea</i> , zaroślowe i leśne z klas <i>Salicetea purpureae</i> i <i>Alnetea glutinosae</i>
11.	C_II.11	Użytek ekologiczny „Łąki w Ciechankach”	Łąki, torfianki, podmokłe zarośla, pow. 1,0 ha	Podmokłe obszary, miejsca lęgowe wielu gatunków ptaków m.in. kumaka nizinnego, rzekotki drzewnej, grzebiuszki ziemnej oraz siedlisko żółwia błotnego, ptaków
12.	C_II.12	Pomnik przyrody - szpaler sosen czarnych	Szpalery 100-letnich sosen czarnych wzdłuż torów kolejowych Biskupice - Trawniki	Drzewa posadzone przed I wojną światową. Obecnie piękne szpalery mocnych zdrowych drzew, o niskich koronach. W 2015 r. były zagrożone nieuzasadnioną wycinką przez PKP PLK

3) objęcie, w celu pełniejszej i bardziej skutecznej ochrony krajobrazów kulturowych Parku, dodatkowymi formami ochrony prawnej lub planistycznej następujących obszarów i obiektów o najwyższych wartościach kulturowych, oznaczonych jako strefa C_III:

L.p.	Kod strefy	Zalecana forma ochrony	Lokalizacja	Charakterystyka
1	2	3	4	5

1.	C_III_1	Strefa planistyczna ścisłej ochrony konserwatorskiej (A)	Zawieprzycze, Zespół pałacowo - parkowy w Zawieprzycach	Obiekt jest wpisany do rejestru zabytków województwa lubelskiego, jako zespół pałacowy w skład którego wchodzi: ruiny pałacu z XVII w., lamus, kaplica, oficyna, stajnia, brama wjazdowa, oranżeria z XVIII w. i park. Park przypałacowy był powiązany kompozycyjnie z sąsiednimi łąkami, polami i lasami. Wpisano go w krajobraz wsi, jako punkt widokowy i dominanta. Założony został w miejscu najbardziej malowniczym w okolicy i łatwo dostępnym. Dalekie otwarcia na krajobraz widoczne głównie z piętrowości pałacu. Rola obiektu w krajobrazie w ujęciu historycznym i współczesnym pozostaje niezmienną. Park stanowi cenny element krajobrazu wsi i spełnia funkcje: społeczną, rekreacyjną, integracyjną, ekologiczną i edukacyjną. Założenie tak jak dawniej, usytuowane jest w otoczeniu łąk i pól uprawnych. Nadal cechuje się bardzo dobrą ekspozycją w krajobrazie. Park, jako jedyny większy kompleks zieleni w okolicy jest dobrze widoczny z dużej odległości
2.	C_III_2.01	Objęcie wpisem do rejestru zabytków	Maryniów gm. Milejów	Cmentarz wojenny z okresu I wojny światowej, położony w lesie, widoczne mogiły i drewniane krzyże, miejsce pochówku 52 żołnierzy niemieckich i austriackich oraz 15 żołnierzy rosyjskich poległych 1.07.1915 r.
3.	C_III_2.02	Objęcie wpisem do rejestru zabytków	Zawieprzycze, gm. Spiczyn, nr działki 2031/1 (otulina Parku)	Słup graniczny z XVII w., murowany z cegły, wyznaczał zasięg włości dóbr Miączyńskich właścicieli Zawieprzyc
4.	C_III_2.03	Objęcie wpisem do rejestru zabytków	Łysołaje, gm. Milejów (otulina Parku)	Kolumna toskańska z krzyżem z XVIII w., na niewielkim kopcu, na miejscu dawnego cmentarza
5.	C_III_2.04	Objęcie wpisem do rejestru zabytków	Nowogród, gm. Łęczna	Drewniany budynek dawnej szkoły, oszalowany, szerokokątowy, duże charakterystyczne dla tego typu obiektów okna, data powstania ok. 1919r., obecnie przedszkole. Dawne budynki szkolne z okresu międzywojennego znikają z krajobrazu kulturowego pomimo, iż są cennym świadectwem historii

4) włączenie do Parku następujących obszarów o najwyższych wartościach przyrodniczo-krajobrazowych lub kulturowych, oznaczonych jako strefa C_IV :

L.p.	Kod strefy	Lokalizacja i powierzchnia	Charakterystyka
1	2	3	4
1.	C_IV.01	Fragment doliny Wieprza między Kijanami i Zawieprzycami wraz z zespołem pałacowo-parkowym w Zawieprzycach i Kijanach, pow. ok. 320 ha	Jedno z najatrakcyjniejszych wewnątrz krajobrazowych w całym Parku wraz z otuliną a także wzgórze zamkowe w Zawieprzycach (zespół pałacowo-parkowy) stanowiące doskonały punkt widokowy na dolinę i jeden z najbardziej rozpoznawanych zespołów zabytkowych w całym rejonie opracowania. Teren ten obejmuje również cenne przyrodniczo łąki i dawne stawy w Zawieprzycach, strome stoki doliny porośnięte przez niewielkie płaty zbiorowisk kserotermicznych a także ujście Bystrzycy do Wieprza oraz zespół pałacowo-parkowy w Kijanach i zabytkowy cmentarz przy kościele w Kijanach
2.	C_IV.02	Rejon dworu Lachertów w Ciechankach wraz z parkiem i rolniczym otoczeniem wsi, pow. ok. 157 ha	Dwór Lachetów stanowi unikalny przykład zastosowania architektury modernistycznej w bryle dworu polskiego. Po ukończonej renowacji funkcjonować będzie w nim Centrum Pracy Twórczej. Jest to więc wyjątkowy obiekt historyczny, w którym znajdować się będzie wyjątkowy

			obiekt kulturalno-edukacyjny. Razem z dworem i otaczającym go parkiem dworskim, proponuje się włączenie do Parku gruntów ornych położonych pomiędzy tym kompleksem a terenem Parku oraz podmokłego obniżenia terenu zajmowanego przez zbiorowiska roślinności łąkowej i zaroślowej
3.	C_IV.03	Projektowany wcześniej rezerwat „Uroczysko Jezioro/Jeziorko”, pow. ok. 40 ha	Północna część gminy Trawniki, za skrzyżowaniem szos Fajstławice - Włodawa i Piaski - Dorohusk. Jest to bagnisty teren, pełen wyrobisk po torfie wypełnionych wodą. „Uroczysko Jezioro” zajmuje 37,34 ha powierzchni. Niegdyś był to zbiornik wodny (co sugeruje nazwa uroczyska), który stopniowo zarastając, wypełniał się torfem. Obecnie jest to torfowisko niskie z licznymi wyrobiskami torfu (torfiankami). Występują zbiorowiska wodne, szuwarowe, łąkowe i zaroślowe. Niektóre potorfia zarastają zbiorowiskami torfowisk przejściowych. Fauna znacznie różniąca się od charakterystycznej fauny Parku, ciekawe miejsce przejścia krajobrazu wyżynnego w krajobraz poleski ze wszelkimi konsekwencjami zmian struktury gatunkowej. Siedlisko lęgowe ptaków w tym podróżniczka, słowika z I załącznika Dyrektywy Ptasiej
4.	C_IV.04	Uroczysko „Wisielnica”, pow. ok. 93 ha	Obszar bagienno torfowiskowy z dużą liczbą torfianek, tworzący naturalny ciąg z „Uroczyskiem Jezioro”. Występują zbiorowiska wodne, szuwarowe, łąkowe i zaroślowe. Siedlisko lęgowe ptaków w tym podróżniczka, słowika z I załącznika Dyrektywy Ptasiej

5) włączenie do otuliny Parku następujących obszarów, które mają znaczenia dla realizacji celów ochrony, o których mowa w §1, oznaczonych jako strefa C_V:

L.p.	Kod strefy	Lokalizacja i powierzchnia	Charakterystyka
1.	C_V.01	Założenie pałacowo-parkowe w Krzesimowie oraz dolina rzeki Sławki (Mełgiewki) na odcinku Krzesimów-Zakrzów, pow. ok. 35 ha	Park w Krzesimowie - wpisany do Wykazu zabytków pod nr A/740 jako „zespół pałacowo-parkowy: pałac, oficyna, park krajobrazowy wraz z systemem wodnym, w gran. wg zał. planu”. Od strony północnej parku znajduje się tzw. Dolina Krzyży oraz przepływa rzeka Sławka (Mełgiewka). Lasek jest miejscem pochówku ofiar obozu UB i NKWD w Krzesimowie, który mieścił się na terenie dworskiego folwarku. Warunki pobytu więźniów były fatalne. Przez ponad półtora roku działalności obozu przebywało tu łącznie około 2000 osób. Szacuje się, że 1500 spośród nich spoczywa w anonimowych mogiłach za folwarcznym murem. Na miejscu pochówku postawiono krzyże i pamiątkową tablicę. Część Doliny jest w zasięgu terenu oraz otuliny NPK. Proponuje się rozszerzenie terenu ochrony od Zakrzowa do Krzesimowa, dzięki czemu dolina wraz z malowniczym wąwozem stanie się sięgaczem ekologicznym do parku w Krzesimowie. Od Zakrzowa w kierunku Krzesimowa – prowadzi ciekawy szlak. Największy wąwóz stanowi dolinę rzeki, której brzegi porastają duże okazy drzew olchy i wierzby, oraz roślinność przywodna (wypierana przez połacie nawłoci). Wzdłuż niego głębocznica - w kierunku Krzesimowa - prowadzi malownicza polna droga. Odnogi wąwozu z rzeką porośnięte są grupami krzewów i niewielkich drzew
2.	C_V.02	Zespół dworski Ciechanki (Łańcuchowskie), pow. 6,5 ha	Obiekt jest wpisany do wykazu zabytków pod nr A/732 jako „zespół dworsko-parkowy: dwór, park ze stawem i drzewostanem, w granicach wg zał. planu”. Park krajobrazowy z zabudowaniami folwarcznymi zajmuje powierzchnię 6,5 ha. Od 1908 r. majątek Ciechanki należał do rodziny Lachertów. Dworek z XIX w. został przebudowany w 1924 r. przez architekta Bohdana Lacherta, jako pierwsza realizacja w stylu modernistycznym, upraszczająca formę dworu polskiego. Od 2019 r. prowadzony jest remont budynku
3.	C_V.03	Torfianki niedaleko miejscowości Zgniła Struga, pow. ok. 100,0 ha	Południowa część gminy Milejów. Obszar po wyrobisku torfu. Fauna znacznie różniąca się od charakterystycznej fauny Parku, ciekawe miejsce

			przejścia krajobrazu wyżynnego w krajobraz poleski ze wszelkimi konsekwencjami zmian struktury gatunkowej. Występują zbiorowiska wodne, szuwarowe, łąkowe i zaroślowe. Stanowiska gatunków roślin naczyniowych objętych ochroną prawną oraz gatunku z Zał. II Dyrektywy Siedliskowej – staroduba łąkowego. Siedlisko łąkowe ptaków w tym podróżniczka, słowika z I załącznika Dyrektywy Ptasiej
4	C_V.04	Zachodnia część wsi Biskupice wraz z fragmentem doliny rzeki Giełczew	Zachodnia część wsi Biskupice wraz z zabytkowym cmentarzem katolickim i żydowskim oraz fragmentem doliny rzeki Giełczew. Obecna wieś Biskupice - dawniej miasto; uzyskało lokację miejską w 1450 roku, zdegradowane w 1869 roku. Obecna granica otuliny obejmuje jedynie wschodni fragment miejscowości bez cennych zabytkowych cmentarzy. Warto włączyć do otuliny również przyległy fragment doliny rzeki Giełczew, która zachowuje swój naturalny charakter i wraz z łąkami oraz zabudową Biskupic tworzy krajobrazowy zespół małego, nadrzecznego miasteczka

§ 6.

1. Określa się następujący zakres prac związanych z ochroną zasobów abiotycznych i gleb Parku lub wskazanych stref ustaleń Planu ochrony:

- 1) w celu zachowania naturalnego i seminaturalnego ukształtowania powierzchni terenu:
 - a) ograniczenie zabudowy w strefie krawędziowej doliny Wieprza z nieprzekraczalną linią zabudowy dla nowych terenów 50 m od górnej krawędzi zbocza doliny,
 - b) ograniczenie możliwości zabudowy w dnie i na zboczach doliny Wieprza,
 - c) ograniczenie grodzenia w dnie doliny Wieprza i na jej zboczach,
 - d) skuteczne egzekwowanie zakazu ruchu pojazdów zmotoryzowanych poza drogami dopuszczonymi do ruchu, w tym zwłaszcza w obszarach leśnych i w obrębie wąwozów,
 - e) skuteczne egzekwowanie obowiązującego zakazu zmian naturalnych form morfologicznych w dolinie rzecznej i na jej stokach, w tym zasypywania starorzeczy, suchych dolin i wąwozów,
 - f) odstąpienie od udrażniania istniejącej sieci rowów melioracyjnych, za wyjątkiem potrzeb wynikających z ochrony przeciwpowodziowej,
 - g) skuteczne egzekwowanie obowiązującego zakazu pozyskiwania surowców mineralnych,
 - h) odstąpienie od budowy nowych zbiorników wodnych o powierzchni powyżej 1000 m²;
- 2) w celu ograniczenia zanieczyszczenia i degradacji gleb:
 - a) stworzenie systemu odwadniania dróg, który ograniczy dostawę metali ciężkich oraz stałych zanieczyszczeń komunikacyjnych do powierzchni gleby w ich sąsiedztwie, z zachowaniem drożności korytarzy ekologicznych fauny,
 - b) tworzenie pasów roślinności wzdłuż dróg ograniczających przemieszczanie się zanieczyszczeń gleb,
 - c) użytkowanie i składowanie nawozów mineralnych i organicznych zgodne z zasadami Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej,
 - d) retencja wód opadowych i roztopowych poprzez rozszczelnienie powierzchni nieprzepuszczalnych,
 - e) zachowanie miedz śródpolnych,
 - f) preferowanie bezorkowego systemu upraw w strefie krawędziowej doliny Wieprza i na stokach;
- 3) w celu przeciwdziałania nadmiernemu zanieczyszczeniu powietrza atmosferycznego w wyniku niskiej emisji z kotłowni przydomowych oraz innych jej źródeł:
 - a) prowadzenie działań na rzecz zmiany urządzeń grzewczych na niskoemisyjne,
 - b) opracowanie i wdrożenie programów ograniczania „niskiej emisji”,

- c) skuteczne egzekwowanie obowiązujących przepisów dotyczących zakazu spalania odpadów w kotłowniach przydomowych,
- d) tworzenie pasów roślinności wzdłuż dróg ograniczających przemieszczanie się zanieczyszczeń powietrza
- e) prowadzenie działań edukacyjnych dotyczących potrzeb i sposobów działań na rzecz ochrony środowiska w gospodarstwach domowych.

2. Zakres prac związanych z ochroną zasobów abiotycznych i gleb w obrębie Parku, odnoszący się do otuliny Parku określono w ust. 1 pkt 3.

§ 7.

1. Określa się następujący zakres prac związanych z ochroną zasobów i ekosystemów wodnych, odnoszący się do obszaru Parku lub wskazanych stref ustaleń Planu ochrony:

- 1) w celu powstrzymania odwadniania i zwiększenia zasobów wodnych oraz utrzymania naturalnej struktury hydrograficznej i różnorodności biologicznej ekosystemów wodnych:
 - a) zachowanie naturalnych elementów struktury hydrograficznej, to jest cieków i zbiorników wodnych, w tym starorzeczy i drobnych zbiorników w obrębie dolin rzecznych i wierzchołzin (strefa BK_III),
 - b) uznanie jako naturalny proces erozji korytowej rzeki Wieprz i nie podejmowanie działań przeciwoerozyjnej ochrony brzegów i skarpy, o ile nie stanowi to zagrożenia dla zdrowia i życia ludzi oraz nie zagraża szlakom komunikacyjnym,
 - c) prowadzenie prac utrzymaniowych na rzekach, tam gdzie jest to niezbędne z uwagi na zagrożenia życia i mienia ludzi, w taki sposób by maksymalnie zachować zróżnicowaną linię brzegową o nieregularnym kształcie, łagodne nachylenia brzegów, skarpy, płycizny i miejsca głębsze, w tym odstąpienie od łagodzenia lub prostowania łuków, meandrów i zakoli,
 - d) odstąpienie od możliwości regulacji koryt rzek dopływających do Wieprza (strefa BM_III),
 - e) uznanie jako naturalny proces wezbrań na rzekach Parku, które powodują zalanie doliny, o ile nie stanowi to zagrożenia dla zdrowia i życia ludzi oraz nie zagraża szlakom komunikacyjnym,
 - f) powstrzymywanie odwadniania, zwiększanie zasobów wodnych oraz utrzymywanie naturalnej struktury hydrograficznej doliny rzeki Wieprz, poprzez odstąpienie od przekształcania stosunków wodnych, jeżeli nie służy to ochronie przyrody i zrównoważonemu wykorzystaniu użytków rolnych i kompleksów leśnych, lub ochronie przed powodzią i suszą, w tym od:
 - i) nadmiernej eksploatacji wód podziemnych prowadzącej do zmiany stosunków wodnych negatywnie oddziaływujących na zasoby biotyczne i warunki produkcji rolnej,
 - ii) modyfikacji sieci drenażu powierzchniowego przez wykonywanie nowych urządzeń drenarskich i rowów odwadniających na łąkach, pastwiskach i obszarach podmokłych oraz na obszarach płytkiego występowania wód podziemnych, za wyjątkiem przypadków uregulowanych przepisami odrębnymi,
 - iii) nadmiernego poboru wód z rzeki Wieprz do systemu kanału Wieprz-Krzna, zwłaszcza w okresach niżówkowych,
 - iv) osuszania, zaśmiecania, zasypywania, lub przekształcania śródleśnych i śródpolnych oczek wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody, lub racjonalnej gospodarce rolnej i leśnej,
 - v) konserwacji tych odcinków cieków, które nie są niezbędne dla ochrony przeciwpowodziowej, a tym samym dopuszczenie do ich renaturalizacji,
 - vi) budowania trwałych zbiorników wodnych, za wyjątkiem niewielkich spiętrzeń wód mających na celu ochronę przyrody, ochronę przeciwpożarową, lub ochronę przeciwpowodziową,
 - g) ochronę istniejących źródeł;
- 2) w celu poprawy stanu Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCW) i osiągnięcie planowanego stanu jakości wód płynących:
 - a) wdrożenie zapisów aktualizowanego Planu Gospodarowania Wodami, w tym:
 - i) kontrola sposobu użytkowania wód przez użytkowników,

- ii) ograniczenie odpływu biogenów z terenów użytkowanych rolniczo, m.in. poprzez zachowanie pasów roślinności naturalnej stanowiącej strefy buforowe przy brzegach wód śródlądowych,
 - iii) przegląd wydanych pozwoleń wodno-prawnych,
 - iv) wprowadzenie lokalnego monitoringu wód w obrębie JCW,
 - v) doprowadzenie do odtworzenia zlikwidowanego wodowskazu na rzece Wieprz w miejscowości Łęczna,
- b) podjęcie ponadstandardowych działań zmierzających do ograniczenia zanieczyszczenia wód, w tym:
- i) inwentaryzacja i likwidacja punktowych zrzutów nieoczyszczonych ścieków do wód powierzchniowych i do gruntu,
 - ii) uzależnienie rozwoju zabudowy mieszkaniowej na obszarze Parku od wcześniejszego zwodociągowania i skanalizowania nowych osiedli,
 - iii) nie wylewanie gnojowicy oraz zrezygnowanie z nawożenia w pasie do 100 metrów od stref ochronnych ujęć wody, brzegów zbiorników lub cieków,
 - iv) pozostawienie lub tworzenie wzdłuż cieków i zbiorników wodnych, co najmniej 5. metrowego pasa trzcinowisk, zadrzewień i zakrzaczeń, tworzących naturalną strefę buforową z gruntami ornymi, za wyjątkiem stanowisk cennych siedlisk przyrodniczych, lub siedlisk gatunków związanych z terenami otwartymi;
- 3) w celu ograniczenia presji ze strony turystów na ekosystemy wodne: kontrola ruchu turystycznego na rzekach i wyznaczenie oraz zagospodarowanie przystani kajakowych mających na celu kanalizację ruchu i ochronę pozostałych brzegów rzek.

2. Zakres prac związanych z ochroną zasobów i ekosystemów wodnych w obrębie Parku, odnoszący się do otuliny Parku określono w ust. 1 pkt 2.

§ 8.

Określa się następujący zakres prac związanych z ochroną lądowych ekosystemów nieleśnych Parku lub wskazanych stref ustaleń Planu ochrony:

- 1) w celu zachowania rodzimej różnorodności biologicznej terenów użytkowanych rolniczo:
- a) utrzymanie w strefie BK_I_1 oraz przywrócenie w strefie BM_I powierzchni i struktury łąk i muraw kserotermicznych, w tym szczególnie chronionych siedlisk przyrodniczych oraz kontynuowanie tradycyjnego, ekstensywnego sposobu ich użytkowania, w tym zgodnie z zasadami programu rolnośrodowiskowego w ramach programu rozwoju obszarów wiejskich, obejmującego m.in.:
 - i) działania obligatoryjne w celu zachowania użytków zielonych, w tym łąkowych siedlisk przyrodniczych: ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe,
 - ii) działania fakultatywne w celu zachowania użytków zielonych, w tym łąkowych siedlisk przyrodniczych, w ramach użytkowania kośnego lub kośno-pastwiskowego gruntu: postępowanie zgodnie z wymogami właściwego pakietu i jego wariantu, wskazanego w ramach działań rolnośrodowiskowych lub rolnośrodowiskowo-klimatycznych objętych obowiązującym Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich. Odstąpienie od przeorywania użytków zielonych. Jednocześnie, w celu uniknięcia ranienia lub uśmiercania występujących na łąkach gatunków ptaków i ssaków, stosowanie w trakcie koszenia tzw. wypłaszaczy (na przykład w postaci poziomej belki mocowanej z przodu ciągnika, z łańcuszkami) oraz „odśrodkowego” sposobu koszenia (od środka koszonej powierzchni na zewnątrz),
 - b) promowanie wśród rolników hodowli tradycyjnych ras zwierząt gospodarskich, ze szczególnym uwzględnieniem tradycyjnych ras bydła, koni i owiec zgodnie z zasadami programu rolnośrodowiskowego w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich,
- 2) w celu zachowania mozaiki tradycyjnego krajobrazu rolniczego:
- a) dla strefy BK_I_1 odstąpienie od zalesiania muraw kserotermicznych, zarośli kserotermicznych, muraw napiaskowych i użytków zielonych, w tym szczególnie chronionych siedlisk przyrodniczych,
 - b) dla strefy BK_I_1 przeciwdziałanie sukcesji zarastających muraw poprzez usuwanie samosiewów drzew i krzewów, a w razie konieczności także karczowanie z usunięciem biomasy,

- c) utrzymywanie miedz, zadrzewień i zakrzaczeń śródpolnych oraz innych fragmentów wyłączonych z użytkowania rolniczego,
 - d) ograniczenie występowania gatunków inwazyjnych, w tym również lokalnie inwazyjnych;
- 3) w celu ograniczenia presji ze strony turystów na ekosystemy nieleśne oraz innych szczególnych zagrożeń: dla strefy BK_1_1 wyznaczenie tras przemieszczania się turystów i zabezpieczenie miejsc szczególnie cennych przyrodniczo przed wydeptywaniem.

§ 9.

Określa się następujący zakres prac związanych z ochroną ekosystemów leśnych Parku lub wskazanych stref ustaleń Planu ochrony:

- 1) w celu zachowania rodzimej różnorodności biologicznej terenów leśnych oraz terenów zarastających:
 - a) wdrażanie zapisów planów urządzenia lasu Nadleśnictwa Świdnik i Lubartów oraz planów urządzenia lasu innej własności, poddanych procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko,
 - b) utrzymanie certyfikacji PEFC i FSC przez Nadleśnictwo Świdnik oraz Nadleśnictwo Lubartów,
 - c) pozostawianie w drzewostanach oraz na zrębach kęp starodrzewu z udziałem drzew dziuplastych, martwych i zamierających, o znaczeniu biocenotycznym, wraz z runem i podrostem, aż do naturalnego rozpadu, a także posuszu liściastego jałowego i czynnego oraz posuszu iglastego w ilościach uniemożliwiających inicjowanie ognisk gradacyjnych. Pozostawione kępy drzewostanu najlepiej jest lokalizować w miejscu występowania chronionych gatunków roślin, grzybów i zwierząt, jeżeli to nie wywiera negatywnego wpływu na warunki ich życia,
 - d) ograniczanie w ramach planowych zabiegów hodowlanych, udziału gatunków obcych geograficznie i ekologicznie, w tym przede wszystkim usuwanie: czeremchy amerykańskiej *Padus serotina*, robinii akacjowej *Robinia pseudoacacia*, dębu czerwonego *Quercus rubra* oraz klonu jesionolistnego *Acer negundo*,
 - e) prowadzenie gospodarki leśnej, której celem jest m.in. regeneracja biocenoz w obszarach zdegenerowanych w wyniku użytkowania turystycznego;
 - f) dla strefy BM_II.01, do czasu ewentualnego ustanowienia rezerwatów przyrody „Uroczysko Sosnowiec” (strefa C_II.01) i Zakrzew (strefa C_II.02), modyfikacja gospodarki leśnej w Lasach Państwowych, poprzez ustanowienie w trakcie standardowej procedury rewizji obowiązujących planów urządzenia lasu, gospodarstwa specjalnego – cenne fragmenty rodzimej przyrody, wyłączonego z gospodarczego pozyskiwania drewna,
 - g) dla strefy BM_II.02 obejmującej lasy innej własności niż Skarbu Państwa:
 - i) stosowanie metod hodowli lasu służących zachowaniu cennych siedlisk przyrodniczych oraz zwiększeniu bioróżnorodności poprzez: preferowanie rębni przerębowej, unikanie wielkopowierzchniowych zrębów, realizację prac zrywkowych w sposób jak najmniej naruszających runo,
 - ii) w drzewostanach IV i V klasy wieku prowadzenie działań służących inicjacji odnowienia naturalnego lasu, natomiast w młodszych klasach wieku, poprzez cięcia pielęgnacyjne i przygotowanie gleby zwiększenie obsiewu naturalnego celem uzyskania drzewostanów wielowarstwowych,
 - iii) kontynuowanie sukcesywnej przebudowy drzewostanów celem dostosowania ich do warunków siedliskowych, szczególnie przy zastosowaniu rębni przerębowej, w tym do wykorzystania odnowienia naturalnego w powstałych lukach,
 - iv) odnawianie drzewostanów i ich przebudowa wyłącznie gatunkami rodzimymi i zgodnymi z siedliskiem, w tym odstąpienie od sadzenia gatunków obcych ekologicznie, w tym także świerka pospolitego *Picea abies*, modrzewia europejskiego *Larix decidua* na siedliskach lasowych oraz niedopuszczanie do nadmiernej pinetyzacji tych siedlisk;
- 2) w celu zwiększenia skuteczności ochrony siedlisk leśnych: do czasu ustanowienia formy ochrony, o której mowa w § 5 ust. 2 pkt 1 i 2, w strefie BM_II modyfikacja gospodarki leśnej, poprzez ustanowienie w trakcie

standardowej procedury rewizji obowiązujących planów urządzenia lasu, gospodarstwa specjalnego – cenne fragmenty rodzimej przyrody, wyłączonego z gospodarczego pozyskiwania drewna;

- 3) w celu dostosowania do stanu faktycznego danych dotyczących klasyfikacji gruntów: aktualizacja sposobu użytkowania i przekwalifikowanie gruntów rolnych pokrytych lasem (strefa BK_II_2) w drodze sukcesji naturalnej zbiorowisk lub zalesienia;
- 4) w celu ograniczenia presji ze strony mieszkańców i turystów na ekosystemy leśne: skuteczne egzekwowanie zapisów prawa dotyczących poruszania się pojazdami mechanicznymi w obrębie lasów, w tym zwłaszcza w obrębie zboczy doliny Wieprza.

§ 10.

Określa się następujący zakres prac związanych z ochroną gatunków grzybów, roślin i zwierząt dziko występujących oraz ich siedlisk, odnoszący się do obszarów Parku, w których gatunki te lub ich siedliska występują lub wskazanych stref ustaleń Planu ochrony:

- 1) kontynuowanie rozpoznawania stanowisk występowania chronionych, rzadkich i zagrożonych gatunków zwierząt, grzybów i roślin oraz objęcie ich w miarę potrzeb zadaniami ochronnymi;
- 2) prowadzenie ochrony czynnej gatunków wymagających takich działań, zgodnie z zasadami określonymi w krajowych i międzynarodowych poradnikach ochrony;
- 3) objęcie wszelkiego typu działań ochrony czynnej oceną skuteczności i efektywności podjętych prac, zarówno na etapie wykonywania projektu, jak i po jego zakończeniu;
- 4) zachowanie, w ramach istniejących możliwości, przy remontach i rozbudowie obiektów budowlanych, w tym również obiektów zabytkowych, siedlisk występowania rzadkich i zagrożonych gatunków zwierząt;
- 5) opracowanie i wdrożenie programu monitoringu gatunków rzadkich i zagrożonych, a także gatunków inwazyjnych, stanowiących zagrożenie dla rodzimej różnorodności biologicznej oraz gatunków konfliktowych;
- 6) pozostawianie starych i martwych drzew, w tym powstrzymywanie się od usuwania próchnowisk i zasklepiania ubytków, z wyłączeniem egzemplarzy przy drogach i ścieżkach stwarzających zagrożenie dla ludzi i mienia, a w przypadku lasów, zgodnie z zasadami trwale zrównoważonej gospodarki leśnej;
- 7) ochronę i zachowanie, z odtwarzaniem włącznie, zadrzewień i zakrzaczeń śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych;
- 8) zachowanie starodrzewu w obrębie parków, cmentarzy, miejscowości, ciągów komunikacyjnych oraz posesji, o ile poszczególne drzewa nie zagrażają bezpieczeństwu ludzi i mienia;
- 9) ograniczanie populacji inwazyjnych gatunków roślin stanowiących zagrożenie dla gatunków rodzimych, w szczególności: klonu jesionolistnego *Acer negundo*, trojeści amerykańskiej *Acer negundo*, niecierpka gruczołowego *Impatiens glandulifera*, niecierpka drobnokwiatowego *Impatiens glandulifera*, orzecha włoskiego *Juglans regia*, czeremchy amerykańskiej *Padus serotina*, dębu czerwonego *Quercus rubra*, robinii akacjowej *Robinia pseudoakacja*, nawłóć kanadyjska *Solidago canadensis*, nawłóć późna *Solidago gigantea*, rdestowców *Reynoutria* ssp.;
- 10) zachowanie nieużytkowanych wyrobisk piasku, a w miarę potrzeb usuwanie pojawiającego się w ich obrębie podrostu drzew i krzewów;
- 11) pozostawianie starych drewnianych budynków, lub przynajmniej drewnianych bali (np. ogrodzeń), jako siedlisk cennej fauny, a w miarę możliwości przedłużanie ich trwania;
- 12) niedopuszczanie do zmiany przeznaczenia użytków zielonych, w szczególności łąk i pastwisk i utrzymanie lub wprowadzenie na ich terenie użytkowania ekstensywnego, uwzględniającego wymagania chronionych gatunków ptaków;
- 13) niedopuszczanie do lokalizowania w obrębie koryt rzek zabudowy hydrotechnicznej pozbawionej rozwiązań umożliwiających migrację organizmów wodnych, ziemno-wodnych i lądowych;
- 14) ograniczenie stosowania nawozów sztucznych i środków ochrony roślin w bezpośrednim sąsiedztwie koryta Wieprza i jego dopływów na terenie Parku;

- 15) pozostawianie starych i dziuplastych drzew w krajobrazie rolniczym, o ile poszczególne drzewa nie zagrażają bezpieczeństwu ludzi i mienia;
- 16) uwzględnianie na etapie planowania prac remontowych i konserwatorskich obecności cennych gatunków w budynkach, w tym zwłaszcza na strychach kościołów, starych i porzuconych domów;
- 17) zwiększanie udziału starych, zamierających i dziuplastych drzew w drzewostanach oraz zasobności lasów w martwe drewno grubszego sortymentu;
- 18) rozwieszanie w większych kompleksach drzewostanów w młodszych klasach wieku budek lęgowych dla różnych grup i gatunków ptaków i skrzynek dla nietoperzy;
- 19) ograniczenie osuszania obszarów leśnych i utrzymywanie jak największej powierzchni podmokłych siedlisk w lasach, w tym również zbiorników powstających w wyniku działalności bobrów;
- 20) spowolnienie sukcesji w zbiorowiskach ciepłolubnych poprzez wycinkę drzew oraz eliminację dostępnymi metodami czeremchy amerykańskiej *Padus serotina* i tarniny *Prunus spinosa*;
- 21) niedopuszczanie do zasypywania, osuszania i zaśmiecania lub przekształcania zbiorników wodnych, w tym również astatycznych, okresowo zanikających;
- 22) skuteczne egzekwowanie obowiązujących przepisów dotyczących zakazu wypalania trzcinowisk;
- 23) niedopuszczanie do zaburzania ciągłości istniejących korytarzy ekologicznych, poprzez niszczenie ich elementów lub zwartą zabudowę i grodzenie uniemożliwiające migrację zwierząt;
- 24) ograniczenie śmiertelności migrujących zwierząt na drogach kołowych, w tym zwłaszcza w miejscach o stwierdzonej zwiększonej śmiertelności, poprzez budowę przejść pod lub nad drogami i liniami kolejowymi;
- 25) ograniczenie śmiertelności ptaków w kolizjach z powierzchniami przeszklonymi, wysokimi budynkami i liniami energetycznymi, poprzez dostosowanie ich oznakowania;
- 26) ograniczenie śmiertelności drobnej fauny naziemnej w pułapkach antropogenicznych, takich jak wyrzucane butelki plastikowe i szklane, poprzez skierowaną do turystów i mieszkańców kampanię edukacyjną, wskazującą na takie właśnie skutki zaśmiecania terenu Parku oraz organizowanie akcji sprzątania terenów Parku i zaangażowanie do nich m.in. lokalnych mieszkańców, grup wolontariuszy i uczniów lokalnych szkół;
- 27) przeciwdziałanie w strefach BM_V_2 sukcesji zarastających muraw i łąk z usunięciem biomasy, w tym nalotu drzew i krzewów, z pozostawieniem pojedynczych ich zwartych kęp;
- 28) skuteczne egzekwowanie obowiązujących przepisów dotyczących zakazu zabudowy na obszarach niewyznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego;
- 29) ograniczenie do niezbędnego minimum grodzenia działek pozostających w użytkowaniu rolniczym;
- 30) odtwarzanie połączeń pomiędzy zbiornikami wodnymi, jak również między zbiornikami a innymi miejscami potencjalnego zimowania płazów, w tym lasami poprzez:
 - a) kształtowanie lub wzmacnianie sieci korytarzy migracyjnych, (np. zarośla wzdłuż sieci rowów),
 - b) wyłączenie z uprawy fragmentów gruntów podmokłych,
 - c) zachowanie niewielkich zadrzewień i zakrzaczeń w otoczeniu zbiorników,
 - d) redukcję obcych gatunków inwazyjnych ssaków, zwłaszcza wizona (norki) amerykańskiego *Neovison vison* i jenota *Nyctereutes procyonoides*, szopa pracza *Procyon lotor* i szakala złocistego *Canis aureus* oraz niedopuszczenie do ich wprowadzania na teren Parku;
- 31) ograniczenie populacji kotów bezdomnych oraz wychodzących, poprzez skuteczne wdrażanie programów sterylizacji, kastracji i adopcji, a także kampanię edukacyjną promującą niewypuszczenie kotów właścicielskich;
- 32) skuteczne egzekwowanie obowiązku wyprowadzania psów na uwięzi, szczególnie na terenach leśnych oraz odłów psów bezdomnych i umieszczenie ich w schroniskach dla zwierząt;
- 33) wdrożenie lub kontynuacja programów monitoringu cennych i zagrożonych gatunków zwierząt, w szczególności dotyczących:
 - a) czerwończyka nieparka *Lycaena dispar*,

- b) czerwończyka helle *Lycaena helle*,
- c) modraszka nausithous *Phenagris nausithous*,
- d) modraszka telejus *Phenagris telejus*,
- e) kumaka nizinnego *Bombina bombina*,
- f) ropuchy paskówki *Epidalea calamita*,
- g) ropuchy zielonej *Bufotes viridis*,
- h) żółwia błotnego *Emys orbicularis*,
- i) traszki grzebieniastej *Triturus cristatus*,
- j) zimowania ptaków wodnych na Wieprzu,
- k) orlika krzykliwego *Clanga pomarina* i innych stwierdzonych stanowisk gatunków ptaków objętych ochroną strefową.

§ 11.

Określa się następujący zakres prac związanych z ochroną wartości krajobrazowych, w tym krajobrazu kulturowego oraz ochroną obiektów dziedzictwa kulturowego Parku lub wskazanych stref ustaleń Planu ochrony podejmowanych w celu zachowania cech fizjonomii krajobrazu Parku związanych z doliną rzeki Wieprz oraz jej zboczami, a także cech związanych z tradycyjnymi sposobami gospodarowania charakterystycznymi dla regionu łącznej, w tym drobnopowierzchniowej mozaiki łąk, zadrzewień, pastwisk, sadów i pól uprawnych:

- a) ochrona naturalnego charakteru koryta i doliny rzeki Wieprz oraz jej dopływów, o ile nie stanowi to zagrożenia dla zdrowia i życia ludzi oraz nie zagraża szlakom komunikacyjnym,
- b) ochrona i kształtowanie zróżnicowanego krajobrazu rolniczego, w tym dążenie do kształtowania zwartych układów ruralistycznych oraz zachowania mozaiki krajobrazowej pól uprawnych, łąk, pastwisk i sadów,
- c) ochrona i odtwarzanie zadrzewień i zakrzaczeń śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych oraz ochrona drzew w obrębie zieleni komponowanej oraz drzew w obrębie wsi i zagród, w tym wskazanych w ramach strefy BK_IV_3,
- d) usuwanie, przebudowa lub zastąpienie zielenią, dysharmonijnych elementów zagospodarowania, o ile takie działania nie stoją w sprzeczności z przepisami odrębnymi,
- e) sporządzenie – w trakcie wprowadzania zmian do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin w granicach Parku – analizy parametrów urbanistyczno-architektonicznych poszczególnych miejscowości lub ich zespołów o zbliżonej charakterystyce, z określeniem cech charakterystycznych jako podstawy planowania zabudowy,
- f) zachowanie i upowszechnianie tradycyjnych elementów kultury materialnej i niematerialnej, w tym folkloru muzycznego, tanecznego, tradycji kulinarnej, zwyczajów, obrzędów i uroczystości ludowych, legend,
- g) zabezpieczenie przed zniszczeniem lub rewaloryzacji obiektów zabytkowych, w tym wskazanych w ramach strefy BK_IV_2, przy jednoczesnym dopuszczeniu ich adaptacji do nowych funkcji,
- h) utrzymanie tradycyjnego kulturowego układu przestrzennego jednostek osadniczych wskazanych w ramach strefy BK_IV_1,
- i) utrzymanie istniejącej zabudowy o wartości historycznej, w tym także budynków gospodarczych oraz tradycyjnych elementów zagospodarowania terenu we właściwym stanie technicznym, przy jednoczesnym dopuszczeniu ich adaptacji do nowych funkcji,
- j) utrzymanie stref i obiektów ochrony archeologicznej, w tym wskazanych w ramach strefy BK_IV_4,
- k) rewaloryzacja wartości materialnych dziedzictwa historycznego, poprzez ochronę i kształtowanie tradycyjnych przestrzennych układów ruralistycznych i urbanistycznych oraz dostosowanie zniekształconej oryginalnej struktury architektonicznej i wyglądu budynków zdegradowanych z powodu samowolnych przebudów bryły budynków, zmian w wystroju elewacji, w tym kolorystyki elewacji, umieszczania agresywnych kolorystycznie nośników reklamowych,

- l) rewaloryzacja walorów wizualnych krajobrazu obszarów wskazanych w ramach strefy BM_IV_2 poprzez skuteczne egzekwowanie obowiązujących przepisów w zakresie zagospodarowania przestrzennego i prawa budowlanego, a w tym przede wszystkim w zakresie likwidacji nielegalnej zabudowy oraz reklam degradujących walory krajobrazowe oraz elementów degradujących walory przyrodnicze oraz turystyczne i rekreacyjne Parku,
- m) wzmocnienie kontroli w zakresie zachowania lub przywracania ładu przestrzennego w krajobrazie oraz stały nadzór nad przestrzeganiem dyscypliny budowlanej,
- n) minimalizowanie wysokości nowobudowanych lub modernizowanych ogrodzeń, nie budowanie ogrodzeń z betonowych elementów prefabrykowanych, preferowanie ogrodzeń drewnianych, w tym ze sztachet, desek lub z lokalnego kamienia (opoka wapienna), przy ogrodzeniach metalowych wprowadzanie zieleni – żywopłotów lub pnączy, z wykorzystaniem gatunków rodzimych, stosowanie ogrodzeń o harmonijnym charakterze w obrębie miejscowości w odniesieniu do koloru, wysokości i materiału,
- o) stosowanie ogrodzeń z prześwitami umożliwiającymi przejścia dla drobnych ssaków, płazów i gadów,
- p) zainicjowanie przez służby Parku opracowania studium architektonicznego dla terenu Parku, określającego katalog postulowanych rozwiązań architektonicznych w odniesieniu do podstawowych rodzajów zabudowy oraz wybranych obiektów małej architektury,
- q) zainicjowanie przez służby Parku opracowania katalogu ogrodów przydomowych, określającego tradycyjne wzorce ogrodów i ich współczesne adaptacje oraz zasady postulowanego doboru gatunkowego roślin ozdobnych, ze szczególnym uwzględnieniem gatunków rodzimych,
- r) rozwinięcie współpracy pomiędzy służbami ochrony przyrody a Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków, samorządami gminnymi oraz innymi organizacjami i osobami fizycznymi w zakresie ochrony zabytków kultury materialnej i niematerialnej,
- s) ustanawianie społecznych opiekunów do opieki nad cennymi obiektami kultury,
- t) wyeksponowanie i właściwe wykorzystanie elementów dziedzictwa kulturowego do celów dydaktycznych, edukacyjnych i naukowych oraz do promocji Parku, pod warunkiem zgodności z wytycznymi i zaleceniami konserwatorskimi,
- u) opracowywanie, uchwalanie i wdrażanie przez samorządy uchwał krajobrazowych,
- v) prowadzenie konserwacji, remontu lub restauracji cennych obiektów kulturowych zlokalizowanych w otulinie Parku w strefie BO_III.

§ 12.

Określa się następujący zakres prac związanych z realizacją celów ochrony Parku, odnoszących się do obszarów zainwestowanych, w tym zabudowanych Parku, w zakresie ich obsługi infrastrukturą techniczną i systemami transportu:

- 1) w zakresie infrastruktury technicznej:
 - a) sukcesywne kablowanie sieci dystrybucji energii elektrycznej, czyli wymiana napowietrznych przewodów na rzecz podziemnych przewodów izolowanych, zwłaszcza w najcenniejszych wnętrzach przyrodniczo-krajobrazowych i wokół najcenniejszych obiektów kulturowych,
 - b) rozbudowa sieci gazowej w całym obszarze Parku, a zwłaszcza w części południowej,
 - c) rozbudowa sieci ciepłowniczej w obszarach zwartej zabudowy,
 - d) podnoszenie sprawności kotłów na paliwa stałe i sukcesywne ograniczanie ogrzewania mieszkań z wykorzystaniem kotłów na paliwa stałe,
 - e) upowszechnianie zastosowania w gospodarstwach domowych odnawialnych źródeł energii, tzw. mikroinstalacji, z wyłączeniem możliwości sytuowania przydomowych elektrowni wiatrowych, a także z ograniczeniami dla zastosowania paneli fotowoltaicznych, w tym wyłączenia z ich lokalizacji obszarów oraz obiektów objętych ochroną konserwatorską, a na pozostałym obszarze sytuowania ich w sposób nie wpływający negatywnie na walory krajobrazowe,
 - f) wyłączenie obszaru Parku z lokalizacji farm fotowoltaicznych i wiatrowych,

- g) objęcie w granicach aglomeracji ściekowych 100% obszarów zainwestowanych, wymagających unieszkodliwienia ścieków bytowych, zbiorowym systemem kanalizacji sanitarnej,
 - h) wykluczenie stosowania przydomowych oczyszczalni ściekowych na obszarach położonych w granicach aglomeracji ściekowych,
 - i) likwidacja nielegalnych składowisk odpadów oraz niedopuszczanie do tworzenia nowych, a także podejmowanie działań zapobiegających zaśmieceniu wód płynących;
- 2) W zakresie infrastruktury komunikacyjnej:
- a) powstanie nowych dróg krajowych i ekspresowych (obwodnica Łęcznej w ciągu DK82 i droga S12) oraz ewentualnych połączeń kolejowych (Lublin - Łęczna) w sposób nie powodujący znaczącego obniżenia walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych Parku. Ich budowa powinna uwzględniać wymogi ochrony Parku oraz nie kolidować z obszarami o najwyższych walorach,
 - b) odstąpienie od budowy jakichkolwiek innych nowych przepraw drogowych w granicach Parku, poza planowaną obwodnicą Łęcznej w ciągu DK82 i drogą S12,
 - c) odstąpienie od utwardzania dróg lokalnych, leśnych i rolniczych zlokalizowanych w głównych kompleksach leśnych oraz w dolinie Wieprza, z wyjątkiem dróg niezbędnych do obsługi komunikacyjnej zabudowy mieszkaniowej,
 - d) tworzenie ścieżek pieszo rowerowych o funkcji rekreacyjnej niezależnych od sieci drogowej, w tym w rejonie Łęczna - Bezdenna Sadržawka - Łańcuchów; Łęczna - Wólka Łańcuchowska; Klarów - Ciechanki, a także ścieżek lub pasów rowerowych w obrębie istniejących dróg, w tym na odcinkach Łysołaje - Siostrzytów; Kajetanówka - Ciechanki; Łęczna - Karolin - Stoczek.

§ 13.

Realizacja zakresu prac, o których mowa w zaleceniach zapisanych w § 6 – § 12, a niezbędnych do osiągnięcia celów ochrony wyszczególnionych w § 1, odbywa się poprzez realizację:

- 1) zadań ustawowych służb Parku;
- 2) zadań ustawowych organów mających wpływ na użytkowanie terenu Parku poprzez wydawane decyzje czy też akty prawa miejscowego oraz poprzez nadzór nad przestrzeganiem obowiązującego prawa, w tym m.in.: samorządów gminnych, powiatowych i wojewódzkich, wojewody lubelskiego, Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Lublinie, Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, Administracji Lasów Państwowych, Wojewódzkiego i Powiatowych Inspektoratów Nadzoru Budowlanego, Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, Policji, Państwowej Straży Łowieckiej, Państwowej Straży Rybackiej, Inspekcji Ochrony Środowiska lub ich ewentualnych następców prawnych;
- 3) działań podmiotów sprawujących nadzór lub zarządzających gruntami w Parku oraz właścicieli gruntów, które nie powinny zakłócać realizacji celów ochrony Parku.

Rozdział 5

Obszary udostępniane dla celów naukowych, edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych, amatorskiego połowu ryb i dla innych form gospodarowania oraz sposoby korzystania z tych obszarów

§ 14.

1. Dla celów naukowych udostępnia się cały obszar Parku, o ile przepisy odrębne nie stanowią inaczej oraz określa się następujące sposoby korzystania:

- 1) w przypadku prowadzenia badań powiadomienie i tam gdzie jest to wymagane przepisami odrębnymi, uzyskanie zgody właściciela lub zarządzającego danym obiektem lub terenem;
- 2) współdziałanie instytucji i osób prowadzących badania naukowe z dyrektorem Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Lubelskiego oraz innymi jednostkami zarządzającymi lub sprawującymi nadzór nad obszarem badań, w tym udostępnianie im uzyskanych wyników badań oraz wynikających z nich wniosków końcowych, za zgodą autorów oraz zachowaniem i poszanowaniem praw autorskich wynikających z przepisów odrębnych.

2. Dla celów edukacyjnych udostępnia się cały obszar Parku, o ile przepisy odrębne nie stanowią inaczej oraz określa się następujące sposoby korzystania:

- 1) tworzenie infrastruktury umożliwiającej prowadzenie obserwacji przyrodniczych, uzupełnionej tablicami dydaktycznymi, po uzyskaniu zgody właściciela, zarządcy lub sprawującego nadzór nad danym obszarem;
- 2) tworzenie infrastruktury umożliwiającej prowadzenie zrównoważonej rekreacji kajakowej, po uzyskaniu zgody właściciela, zarządcy lub sprawującego nadzór nad danym obszarem;
- 3) prowadzenie edukacji związanej z ochroną przyrody i krajobrazu, polegającej na włączaniu uczestników w działania na rzecz przywracania lub utrzymania walorów przyrodniczych, kulturowych, widokowych, turystycznych, w tym m.in. w inwentaryzacji przyrodniczej, projektowaniu, wykonywaniu i konserwowanie ścieżek dydaktycznych i szlaków turystycznych;
- 4) prowadzenie aktywnej edukacji historyczno-kulturowej polegającej m.in. na pokazywaniu i promowaniu folkloru oraz kultury regionalnej, a także unikatowych w skali kraju obiektów dziedzictwa kulturowego, w tym archeologicznego, ze wszelkimi ich charakterystycznymi elementami właściwymi dla obszaru Parku;
- 5) upowszechnienie wiedzy na temat wpływu działalności człowieka, w szczególności turystycznej i rekreacyjnej, na walory Parku.

3. Dla celów turystycznych i rekreacyjnych oraz amatorskiego połowu ryb udostępnia się cały obszar Parku, o ile przepisy odrębne nie stanowią inaczej, z zastrzeżeniami o których mowa poniżej oraz określa się następujące sposoby korzystania:

- 1) zaleca się na terenie Parku prowadzenie następujących rodzajów turystyki:
 - a) turystyka poznawcza: krajoznawcza, przyrodnicza, w tym ornitologiczna, geoturystyka, w tym realizowana z wykorzystaniem zasobów Parku, Lasów Państwowych i innych podmiotów zajmujących się organizacją tego rodzaju turystyki,
 - b) turystyka kwalifikowana: piesza, rowerowa i konna, realizowana głównie w oparciu o sieć wyznaczonych szlaków,
 - c) turystyka wypoczynkowa: pobytowa, weekendowa w oparciu o istniejącą, sukcesywnie modernizowaną bazę noclegową i bazę gastronomiczno-usługową, a także agroturystyka,
 - d) turystyka edukacyjna – przyrodnicza, kulturowa i historyczna, w tym ukierunkowana na edukację przyrodniczą, kulturową i krajobrazową obszaru Parku, a także oparta o miejsca szczególnie cenne, w tym związane z zabytkami archeologicznymi oraz zespołem obiektów cmentarnych, realizowana w oparciu o istniejącą i stale modernizowaną oraz nową infrastrukturę edukacyjną i turystyczną, zwłaszcza układ ścieżek i szlaków turystycznych;
- 2) udostępnia się do amatorskiego połowu ryb wszystkie zbiorniki i cieki wodne Parku należące do Skarbu Państwa, z wyjątkiem akwenów wyłączonych z użytkowania rybackiego na podstawie przepisów odrębnych;
- 3) zaleca się ograniczenie lokalizacji indywidualnych pomostów do wodowania kajaków, zwłaszcza wzdłuż linii brzegowej rzeki Wieprz, z dopuszczeniem przebudowy i rozbudowy (w tym zmiany długości) pomostów legalnie istniejących oraz budowy nowych, zgodnie z pozwoleniami obowiązującymi na dzień wejścia w życie w życie Planu ochrony Parku;
- 4) udostępnia się do celów kajakarstwa i innych form żeglugi cieki wodne Parku;
- 5) zaleca się ograniczenie miejsc postoju kajakarzy do wyznaczonych przystani śródlądowych oraz kanalizowanie infrastruktury, w celu ograniczenia niekontrolowanej penetracji i niszczenia brzegów;
- 6) utrzymuje się przebieg istniejących szlaków turystyki pieszej, rowerowej i ścieżek oraz zaleca się renowację i uzupełnienie towarzyszących im elementów infrastruktury turystycznej;
- 7) dopuszcza się korekty przebiegu istniejących szlaków turystycznych i ścieżek dydaktycznych, w szczególności tam, gdzie wymaga tego ograniczenie negatywnego wpływu ruchu turystycznego na środowisko oraz wyznaczanie nowych, o ile nie stanowi to zagrożenia dla celów ochrony Parku;

- 8) dopuszcza się korekty, w tym likwidację, zmianę przebiegu oraz wytyczenie nowych dojazdów do koryta rzeki Wieprz, w szczególności tam, gdzie wymaga tego ograniczenie negatywnego wpływu ruchu turystycznego na środowisko;
 - 9) zaleca się ograniczenie penetracji turystycznej poza wyznaczonymi szlakami i ścieżkami turystycznymi, w tym zwłaszcza w obrębie strefy BM_VII_4;
 - 10) dopuszcza się biwakowanie (rozbijanie namiotów, ustawianie przyczep kempingowych i parkowanie kamperów) jedynie w miejscach do tego wyznaczonych lub innych miejscach po uzyskaniu zgody właściciela lub zarządzającego terenem, przy przestrzeganiu przepisów odrębnych;
 - 11) na terenach ekosystemów leśnych ogranicza się możliwość parkowania pojazdów poza wyznaczonymi parkingami, z dopuszczeniem lokalizacji i urządzania nowych obiektów;
 - 12) zaleca się rozwój elementów zagospodarowania turystycznego, w tym tablic informacyjnych i drogowych znaków informacyjnych oraz innych elementów małej architektury przeznaczonej dla obsługi ruchu turystycznego, a także infrastruktury ograniczającej ten ruch, w tym barier utrudniających swobodną penetrację obszaru Parku, przy głównych ciągach komunikacyjnych w Parku, przy dojazdach do koryta rzeki Wieprz oraz w punktach eksponowania walorów Parku;
 - 13) zaleca się wyposażenie szlaków turystycznych (pieszych, rowerowych) i ścieżek dydaktycznych wyszczególnionych w strefie BM_VI_4 w odpowiednią infrastrukturę towarzyszącą, w tym miejsca odpoczynku z zadaszeniem, pojemniki do gromadzenia odpadów (z uwzględnieniem zabezpieczenia przed wygrzebywaniem odpadów przez zwierzęta), toalety przenośne w maskującej obudowie lub toalety całoroczne (lokalizacja toalet całorocznych jeśli lokalne uwarunkowania na to pozwalają), kładki, pomosty, wieże widokowe, urządzenia punktów widokowych (w tym dopuszcza się realizację platformy widokowej na zboczu doliny w Ciechankach np. w formie podwieszanej kładki, z zastrzeżeniem nieingerowania w strukturę zbocza) itp., a także poprawę nawierzchni szlaków, z uwzględnieniem wymogów ochrony walorów przyrodniczych i krajobrazowych;
 - 14) zaleca się stałe podnoszenie standardu technicznego bazy noclegowej, gastronomicznej i usługowo-handlowej, parkingów oraz innych elementów infrastruktury turystycznej, a także likwidację lub modernizację obiektów dysharmonijnych w krajobrazie i ograniczenie sytuowania obiektów tymczasowych;
 - 15) zaleca się co do zasady nie powiększanie terenów przeznaczonych dla rozwoju bazy noclegowej poza obszary już wyznaczone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego;
 - 16) zaleca się kontynuowanie organizacji lokalnych wydarzeń kulturalnych i sportowo-turystycznych;
 - 17) wskazuje się na potrzebę skutecznego egzekwowania zakazu wynikającego z art. 232 ustawy Prawo wodne, (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 624) zgodnie z którym „zakazuje się grodzenia nieruchomości przyległych do publicznych śródlądowych wód powierzchniowych (...) w odległości mniejszej niż 1,5 m od linii brzegu, a także zakazywania lub uniemożliwiania przechodzenia przez ten obszar;
 - 18) zaleca się wprowadzenie obostrzeń dotyczących zagospodarowania brzegów rzek i w pasie przybrzeżnym (do 10 m) obejmujących dopuszczenie realizacji małej architektury wyłącznie z elementów drewnianych z jednoczesnym zakazem stosowania elementów z metalu, betonu i tworzyw sztucznych. Obostrzenie to nie dotyczy głównych przystani i przestrzeni publicznych realizowanych przez samorządy oraz obiektów realizowanych na podstawie przepisów odrębnych, w tym ustawy Prawo wodne;
 - 19) zaleca się rozwój infrastruktury kajakowej i udostępnienie rzeki Wieprz adresowanej do indywidualnej turystyki kajakowej. Na całym odcinku położonym w Parku zaleca się ograniczanie usuwania całych drzew i innych przeszkód naturalnych z koryta rzeki, z dopuszczeniem regularnego utrzymywania szlaku kajakowego jedynie poprzez minimalne przycinanie zwalonych drzew niezbędne dla przepłynięcia kajaka (1,5 - 2m);
 - 20) zaleca się ograniczenie turystyki kajakowej w okresie lęgowym ptaków wodnych (maj i czerwiec) na odcinku pomiędzy mostem Milejów - Klarów a mostem Łańcuchów - Ciechanki;
 - 21) zaleca się wprowadzenie zakazu używania jednostek pływających napędzanych silnikami spalinowymi na wodach powierzchniowych w granicach Parku (w miejsce obecnego zapisu mówiącego o zakazie używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego na wodach otwartych Parku).
4. Do celów gospodarki rolnej udostępnia się szczególnie strefy BK_I_1, BK_I_2, BM_I oraz pozostałe obszary Parku, gdzie istnieją odpowiednie warunki do jej prowadzenia, a realizacja nie zagraża celom ochrony Parku oraz o ile

przepisy odrębne nie stanowią inaczej. Szczegółowe sposoby korzystania z tych obszarów, wynikające z celów o których mowa w § 1, określono w § 8.

5. Do celów gospodarki leśnej udostępnia się szczególnie strefy BK_II_1 i BM_II oraz pozostałe obszary Parku, gdzie istnieją odpowiednie warunki do jej prowadzenia, a realizacja nie zagraża celom ochrony Parku oraz o ile przepisy odrębne nie stanowią inaczej. Szczegółowe sposoby korzystania z tych obszarów określają zapisy obowiązujących planów urządzenia lasu, a w odniesieniu do celów o których mowa w § 1, także zapisy określone w § 9.

6. Do celów gospodarki łowieckiej udostępnia się cały obszar Parku, o ile przepisy odrębne nie stanowią inaczej oraz określa się następujące sposoby korzystania w zakresie nie zagrażającym celom ochrony Parku:

- 1) prowadzenie trwałej i zrównoważonej gospodarki łowieckiej, uwzględniającej wymogi ochrony fauny łownej i innej niż łowna, w szczególności w miejscach ich stałego bytowania i w okresach rozrodu;
- 2) utrzymywanie populacji gatunków łownych na poziomie nie generującym znaczących szkód w strefie leśnej i rolnej;
- 3) monitorowanie, w szczególności populacji gatunków łownych i chronionych, szlaków migracyjnych, miejsc rozrodu i regularnego bytowania, podstawowych żerowisk, szkód powodowanych w gospodarce leśnej i rolnej oraz poziomu drapieżnictwa i inwazyjności gatunków w celu określenia:
 - a) optymalnych wielkości populacji ssaków roślinożernych,
 - b) zasad utrzymania stabilności populacji gatunków łownych i chronionych,
 - c) wpływu gatunków inwazyjnych oraz drapieżników na populacje rodzimych gatunków

oraz doboru działań ochronnych.

7. Dla celów rozwoju zainwestowania, o ile realizacja nie zagraża celom ochrony Parku oraz o ile przepisy odrębne nie stanowią inaczej:

- 1) udostępnia się szczególnie strefy BM_VI_1, BM_VI_2, BM_VI_3;
- 2) dopuszcza się zainwestowanie, w tym zabudowę realizowaną na podstawie prawomocnych orzeczeń administracyjnych wydanych przed wejściem w życie Planu ochrony oraz na podstawie ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obowiązujących w dniu wejścia w życie Planu ochrony.

Rozdział 6

Ustalenia do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla obszarów Parku położonych w granicach gmin: Łęczna, Milejów, Puchaczów, Spiczyn i Trawniki, powiatów łęczyńskiego i świdnickiego oraz województwa lubelskiego, do planu przestrzennego zagospodarowania województwa lubelskiego dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych, a w przypadku zagrożeń zewnętrznych ustalenia do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gmin Łęczna, Mełgiew, Milejów, Puchaczów, Spiczyn i Trawniki

§ 15.

Ustalenia Planu ochrony do uwzględnienia w nowych lub zmienianych studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin Łęczna, Milejów, Puchaczów, Spiczyn i Trawniki, dotyczące eliminacji zagrożeń wewnętrznych, obowiązujące na terenie całego Parku lub wskazanych stref obejmują:

- 1) wyznaczenie w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Łęczna oraz skorygowanie granic i zapisów w Studiach gmin Milejów, Puchaczów, Spiczyn i Trawniki strefy Ekologicznego Systemu Obszarów Chronionych (ESOCH), która obejmuje tereny leśne, tereny położone w dolinie Wieprza i jego dopływów wraz ze stokami i pasem przyskarpowym o szerokości 50 m oraz najważniejsze lokalne powiązania ekologiczne i strefy ochrony ekspozycji krajobrazowej, w granicach pokrywających się ze strefą BM_VII_1;
- 2) wprowadzenie dla strefy BM_VII_1 ustaleń:

- a) zakaz lokalizacji zabudowy kubaturowej, w tym zabudowy mieszkaniowej, rolniczej, przemysłowej, usługowej i rekreacyjnej,
 - b) zakaz wprowadzania nowych podziałów geodezyjnych,
 - c) zakaz przekształcania rzeźby terenu, w tym tworzenia nasypów ziemnych oraz zasypywania dolin rzecznych, suchych dolin i wąwozów,
 - d) zakaz składowania odpadów komunalnych, przemysłowych i energetycznych, lokalizacji wylewisk gnojownicy i nieczystości oraz cmentarzy dla zwierząt,
 - e) zakaz odprowadzania ścieków do wód i gruntu,
 - f) zakaz wprowadzania elementów barierowych i infrastruktury spowalniającej przepływ wód powodziowych w tym zakaz realizacji ogrodzeń i płotów uniemożliwiających migrację drobnych form fauny,
 - g) zakaz lokalizacji farm fotowoltaicznych i wiatrowych,
 - h) zakaz lokalizacji silosów, szklarni oraz innych obiektów i urządzeń rolniczych, stanowiących znaczące elementy techniczne krajobrazu,
 - i) dla terenów kierunkowego rozwoju zainwestowania wg studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego nie ujętych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (strefa BM_VI_2) wskazane jest wstrzymanie się z ich przeznaczaniem pod zabudowę do czasu zagospodarowania (wypełnienia określonym typem zabudowy) terenów obecnie przeznaczonych pod zabudowę w obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (MPZP);
- 3) dokonanie aktualizacji informacji o obszarach i obiektach objętych ochroną prawną oraz obszarach i obiektach proponowanych do ochrony, o których mowa w § 5 pkt. 2 (strefa C_II) i pkt. 3 (strefa C_III).

§ 16.

Ustalenia Planu ochrony do uwzględnienia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dla terenów zainwestowanych, dotyczące eliminacji zagrożeń wewnętrznych, obowiązujące na terenie całego Parku w granicach gmin Łęczna, Milejów, Puchaczów, Spiczyn i Trawniki lub wskazanych stref obejmują:

- 1) utrzymanie na terenach łąk i pastwisk (strefa BK_I_1) zakazu realizacji wszelkiej zabudowy kubaturowej, a także wprowadzenie zakazu zamiany łąk i pastwisk na grunty orne i uprawy w tych dokumentach planistycznych w których dotychczas nie zawarto takiego zapisu;
- 2) wprowadzenie na terenach przeznaczonych pod zabudowę zagrodową (oznaczonych symbolem MR lub RM) szczegółowych i konkretnych zapisów dotyczących warunków realizacji zabudowy obejmujących następujące zapisy:
 - a) dopuszcza się uzupełnienie zabudową siedliskową enklaw położonych pomiędzy istniejącą zabudową rolniczą,
 - b) dopuszcza się adaptację, rozbudowę i modernizację istniejących siedlisk,
 - c) dopuszcza się w granicach istniejącego siedliska realizacji drugiego domu mieszkalnego dla członków rodziny rolnika w celu polepszenia warunków mieszkaniowych bez prawa podziału działki,
 - d) dopuszcza się realizację nowych siedlisk rolniczych w powiązaniu z istniejącą zabudową, gdy gospodarstwo posiada wielkość nie mniejszą niż 5 ha, a proponowana do zabudowy działka ma wielkość nie mniejszą niż 2000 m² i stanowi jedyną przydatną i korzystną technicznie, komunikacyjnie i uzbrojeniowo na ten cel działkę wnioskodawcy,
 - e) nie dopuszcza się na terenach zabudowy zagrodowej w granicach Parku możliwości realizacji zabudowy mieszkaniowej i letniskowej;
- 3) dopuszczenie na obszarach obecnie przeznaczonych pod zabudowę zagrodową zabudowy letniskowej i mieszkaniowej wyłącznie sytuacji, w których nowa zabudowa wypełnia luki w istniejącej zabudowie wiejskiej i nie przyczynia się do rozpraszania zabudowy, lecz do powstawania bardziej zwartych i racjonalnie rozplanowanych układów wiejskich, łatwiejszych do obsługi komunikacyjnej i realizacji infrastruktury;
- 4) dopuszczenie w granicach wsi Jaszców Kolonia (strefa BM_VI_3.01) rozwoju zainwestowania na obszarach nieujętych w dotychczasowych dokumentach planistycznych;

- 5) dla wszystkich obszarów przeznaczonych pod zabudowę (strefy BM_VI_1, BM_VI_2):
- a) wprowadzanie nieprzekraczalnych linii zabudowy ograniczających powstawanie budynków w pasach przyskarpowych (50 m od skarpy), w sąsiedztwie lasów (50 m od gruntów leśnych) oraz wód (100 m od brzegów wód powierzchniowych) oraz innych cennych elementów przyrodniczych czy form rzeźby terenu. Nie dotyczy to działek przeznaczonych pod zabudowę w MPZP obowiązujących w dniu wejścia w życie przepisów Planu ochrony, na których spełnienie tych wymagań uniemożliwiło by lokalizację zabudowy dopuszczalnej w MPZP,
 - b) utrzymanie obowiązujących wskaźników dotyczących minimalnej powierzchni działki, maksymalnej powierzchni zabudowy, minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej i maksymalnej wysokości budynków,
 - c) uszczegółowienie zapisów dotyczących kolorystyki, materiałów budowlanych oraz form zabudowy. Wskazane jest określenie cech architektury w nawiązaniu do tradycji lokalnej typowej dla danej wsi – wynikającej z wzornika zabudowy regionalnej. Zapisy powinny być opracowywane indywidualnie dla poszczególnych miejscowości w drodze analiz architektury lokalnej oraz konsultacji społecznych. Do czasu opracowania szczegółowych wytycznych zaleca się:
 - i) tworzenie elewacji z drewna, opoki wapiennej, czerwonej cegły w kolorach naturalnych lub tynku zewnętrznego w kolorystyce stonowanej,
 - ii) stosowanie dachów symetrycznych, dwuspadowych lub wielospadowych, o nachyleniu połaci jednakowym na danej nieruchomości w przedziale 35°-45°,
 - iii) stosowanie kolorystyki dachów w odcieniach szarości (zakaz stosowania dachów w odcieniach czerwieni – obcych lokalnej tradycji),
 - d) odstąpienie od stosowania ogrodzeń z prefabrykatów betonowych; wprowadzane ogrodzenia nie mogą stwarzać barier dla przemieszczania się zwierząt,
 - e) używanie drewna, opoki wapiennej lub czerwonej cegły (a także połączeń tych materiałów) w realizacji małej architektury,
 - f) wprowadzenie zakazu realizacji instalacji do produkcji rolnej i innej o wysokości wyższej niż 1,5-krotność wysokości najwyższego budynku w gospodarstwie;
- 6) dla najcenniejszych wsi o zachowanych tradycyjnych układach przestrzennych i największym udziale tradycyjnej zabudowy wiejskiej (strefa BM_IV_3) w obrębie miejscowości: Łysołaje, Siostrzytów, Klarów, Kolonia Jaszczów, Łańcuchów, Wólka Łańcuchowska, Zakrzów, Karolin, Spiczyn - Kijany Kościelne, Zawieprzyce, Dorohucza, Stara Wieś i Ostrówek - Szpica Biskupice i Stara część Łęcznej zaleca się:
- a) wprowadzanie obowiązujących linii zabudowy, tak aby kształtowały one pierzeje ulic i przestrzeni publicznych w sposób nawiązujący do tradycyjnego układu danej miejscowości,
 - b) rozplanowanie zabudowy wewnątrz działki (układ kalenic dachu względem drogi) nawiązujące do istniejących układów zabudowy,
 - c) uszczegółowienie zapisów dotyczących kolorystyki, materiałów budowlanych oraz form zabudowy. Wskazane jest określenie cech architektury w nawiązaniu do tradycji lokalnej typowej dla danej wsi – wynikającej z wzornika zabudowy regionalnej. Zapisy powinny być opracowywane indywidualnie dla poszczególnych miejscowości w drodze analiz architektury lokalnej oraz konsultacji społecznych. Do czasu opracowania szczegółowych wytycznych (wzornika) zaleca się:
 - i) tworzenie elewacji z drewna, opoki wapiennej, czerwonej cegły w kolorach naturalnych lub tynku zewnętrznego w kolorystyce stonowanej,
 - ii) stosowanie dachów symetrycznych, dwuspadowych lub wielospadowych, o nachyleniu połaci jednakowym na danej nieruchomości w przedziale 35°-45°,
 - iii) stosowanie kolorystyki dachów w odcieniach szarości (zakaz stosowania dachów w odcieniach czerwieni – obcych lokalnej tradycji),
 - d) używanie drewna, opoki wapiennej lub czerwonej cegły (a także połączeń tych materiałów) w realizacji małej architektury;

- 7) wprowadzenie dla całego obszaru Parku zakazu podejmowania prac utrzymaniowych i regulacyjnych cieków, zaniechanie renowacji i odtwarzania rowów melioracyjnych (za wyjątkiem sytuacji zagrożenia powodziowego obszarów zabudowanych), a także realizacji inwestycji zaburzających ciągłość ekologiczną cieków wodnych;
- 8) wprowadzenie dla całego obszaru Parku nakazu zachowania istniejących torfianek, starorzeczy i innych zbiorników wód stojących;
- 9) w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy Milejów, w obszarze kolidującym z celami ochrony Parku, odstąpienie dla obszaru oznaczonego symbolem UT (usługi turystyczne) obejmującego tereny zalewowe w zakolu Wieprza w rejonie mostu drogowego Łańcuchów - Ciechanki (strefa BM_VII_5.01) od planów realizacji zabudowy, a także dodanie szczegółowych zapisów dotyczących zakazu stosowania nawierzchni nieprzepuszczalnych w przypadku konieczności realizacji parkingów;
- 10) w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy Milejów, w obszarze kolidującym z celami ochrony Parku, dla terenów aktywności gospodarczej (symbol B2 AG) obejmujących m.in. dawny PGR w Łańcuchowie i tereny przemysłowe w Milejowie (strefa BM_VII_5.02) wprowadzenie zapisów dotyczących stonowanej, zharmonizowanej z krajobrazem kolorystyki budynków, a także ich wysokości dostosowanej do otaczającej zabudowy i walorów krajobrazowych terenów sąsiednich;
- 11) w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy Puchaczów, w obszarze kolidującym z celami ochrony Parku, odstąpienie dla obszaru oznaczonego symbolem US (usługi sportu) obejmującego fragment terenów zalewowych nad Wieprzem w rejonie mostu drogowego Łańcuchów - Ciechanki (strefa BM_VII_5.03) od planów realizacji zabudowy;
- 12) w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy Spiczyn, w obszarze kolidującym z celami ochrony Parku dokonanie zmiany przeznaczenia terenu *urządzeń produkcji i obsługi rolnictwa oraz usług komercyjnych (RPU, UC)* położonych nad rzeką Wieprz w rejonie mostu w Kijanach (strefa BM_VII_5.04) na teren *usług turystycznych (UT)*. Wskazane jest również ograniczenie zabudowy tego obszaru do wysokości 1 kondygnacji (z obecnych dwóch) oraz wyłączenie z zabudowy całej części północnej opisywanej działki, na której realizowana jest obecnie przestrzeń rekreacyjna;
- 13) wprowadzenie nowych obszarów przeznaczone pod zalesienia (strefa BM_V_1) motywowanych funkcją przyrodniczą (korytarze ekologiczne) oraz funkcją buforową (ograniczanie negatywnych oddziaływań środowiskowych i krajobrazowych istniejących i planowanych inwestycji drogowych oraz dysharmonijnych zespołów zabudowy);
- 14) dla stref C_I, C_II i C_III: dopuszczanie do lokalizacji budowli i budynków wyłącznie w strefach wyszczególnionych w § 16 ust.1 pkt.1, z dopuszczeniem innych obiektów związanych z ochroną przyrody lub edukacją ekologiczną, prowadzoną przez Służbę Parku, Regionalną Dyрекcyję Ochrony Środowiska, Lasy Państwowe lub jednostki samorządu terytorialnego;
- 15) wyznaczenie stref C_III.1 i C_III.2 w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego jako stref ochrony konserwatorskiej, a w przypadku ustalenia tych stref:
 - a) niedopuszczenie do lokalizacji budowli i budynków poza strefami wyznaczonymi w obowiązujących w dniu wejścia w życie Planu ochrony Parku miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, lub na podstawie innych prawomocnych decyzji administracyjnych,
 - b) obowiązkowe dostosowywanie nowej zabudowy do historycznej kompozycji przestrzennej w zakresie rozplanowania, skali i bryły przy założeniu harmonijnego współistnienia elementów kompozycji historycznej i współczesnej oraz nawiązywania formami współczesnymi do lokalnej tradycji architektonicznej,
 - c) ograniczenie wysokości nowo sytuowanych lub modernizowanych budowli i budynków do wysokości obiektów sąsiadujących,
 - d) przyznanie pierwszeństwa wszelkim działaniom odtworzeniowym i rewaloryzacyjnym, zarówno w przypadku przyrodniczych elementów krajobrazu, jak i w stosunku do historycznej struktury technicznej, instalacji wodnych, sieci komunikacyjnych oraz obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków architektury i budownictwa lub ewidencji zabytków,

- e) preferowanie inwestycji, które stanowią rozszerzenie lub uzupełnienie już istniejących form zainwestowania terenu, przy założeniu maksymalnego zachowania i utrwalenia istniejących już relacji oraz pod warunkiem, iż nie kolidują one z historycznym charakterem obiektu; formy inwestowania należy w maksymalnym stopniu ukierunkować na ich harmonijne wpisanie w otaczający krajobraz;
- 16) dla stref BK_I_1 i BM_I niedopuszczania do zmiany trwałych użytków zielonych na grunty orne;
 - 17) dla strefy BM_VII_2 niedopuszczania do zalesień lądowych ekosystemów nieleśnych;
 - 18) dla strefy BM_VII_3 wykonanie analiz krajobrazowych przed realizacją inwestycji mogących potencjalnie oddziaływać na krajobraz oraz odstąpienie od lokalizacji obiektów zaburzających widok z punktów i ciągów widokowych;
 - 19) dla stref BK_II_1 i BM_II niedopuszczania do lokalizacji obiektów budowlanych innych niż związanych z gospodarką leśną, ochroną przyrody lub edukacją ekologiczną prowadzoną przez Służbę Parku, Regionalną Dyрекcyję Ochrony Środowiska, Lasy Państwowe lub jednostki samorządu terytorialnego;
 - 20) dla strefy BM_VII_1 dążenie do likwidacji substandardowego zainwestowania i zabudowy w dnie doliny, wraz z przywróceniem użytkowania rolniczego lub naturalnego pokrycia terenu.

§ 17.

Ustalenia Planu ochrony do uwzględniania w dokumentach zmian studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń zewnętrznych Parku, obowiązujące w otulinie Parku, w granicach gmin Łęczna, Mełgiew, Milejów, Puchaczów, Spiczyn i Trawniki lub wskazanych stref obejmują:

- 1) wyznaczenie w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Łęczna oraz skorygowanie granic i zapisów w Studiach gmin Milejów, Puchaczów, Spiczyn i Trawniki strefy Ekologicznego Systemu Obszarów Chronionych (ESOCH), która obejmuje tereny leśne, tereny położone w dnie doliny Wieprza i jego dopływów wraz ze stokami i pasem przyskarpowym o szerokości 50 m oraz najważniejsze lokalne powiązania ekologiczne i strefy ochrony ekspozycji krajobrazowej, w granicach pokrywających się ze strefą BO_I:
- 2) wprowadzenie dla strefy BO_I następujących ustaleń:
 - a) zakaz lokalizacji zabudowy kubaturowej, w tym zabudowy mieszkaniowej, rolniczej, przemysłowej, usługowej i rekreacyjnej,
 - b) zakaz wprowadzania nowych podziałów geodezyjnych,
 - c) zakaz przekształcania rzeźby terenu, w tym tworzenia nasypów ziemnych oraz zasypywania dolin rzecznych, suchych dolin i wąwozów,
 - d) zakaz składowania odpadów komunalnych, przemysłowych i energetycznych, lokalizacji wylewisk gnojownicy i nieczystości oraz lokalizacji cmentarzy dla zwierząt,
 - e) zakaz odprowadzania ścieków do wód i gruntu,
 - f) zakaz wprowadzania elementów barierowych i infrastruktury spowalniającej przepływ wód powodziowych, w tym zakaz realizacji ogrodzeń i płotów uniemożliwiających migrację drobnych form fauny,
 - g) zakaz lokalizacji farm fotowoltaicznych i wiatrowych,
 - h) zakaz lokalizacji silosów, szklarni oraz innych obiektów i urządzeń rolniczych stanowiących znaczące elementy techniczne krajobrazu,
- 3) wprowadzenie (w gminie Łęczna, Spiczyn, Puchaczów i Trawniki) lub rozszerzenie istniejących (w gminie Milejów) stref ekspozycji krajobrazowej (strefa BO_II) i objęcie ich zakazem wprowadzania elementów przysłaniających widok i elementów dysharmonijnych;
- 4) odstąpienie dla terenów kierunkowego rozwoju zainwestowania wg studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego nie ujętych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (strefa BO_V.1) od przeznaczania pod zabudowę do czasu zagospodarowania (wypełnienia określonym typem zabudowy) terenów obecnie przeznaczonych pod zabudowę w obowiązujących MPZP;

- 5) wydzielenie w wybranych obszarach zabudowy zagrodowej, niewielkich fragmentów z przeznaczeniem na zwarte i dobrze skomunikowane tereny zabudowy mieszkaniowej, z wyznaczonymi terenami usługowymi i przestrzeniami publicznymi. Dotyczy to centralnych części rozległych obszarów przeznaczonych obecnie pod zabudowę zagrodową, w sołectwach, w których następuje największy przyrost liczby mieszkańców lub istnieje potencjał do wykształcenia zwartych układów zabudowy mieszkaniowej (Ziółków, Karolin, Witaniów, Nowogród, Zofiówka, Rossosz w powiązaniu z Ciechankami Łęczyńskimi, Jaszczów, Siostrzytów, Pełczyn);
- 6) wprowadzenie w rysunku planu miejscowego gminy Spiczyn (strefa BO_V.3) pasa zieleni towarzyszącej w ramach funkcji wiodącej dla terenu zabudowy zagrodowej i letniskowej w miejscowości Stoczek – wzdłuż granicy z sołectwem Kijany. W Planie należy zawrzeć zapis o konieczności realizacji zieleni wysokiej i średniej wyprzedzająco w stosunku do realizacji zabudowy. Stosować należy wyłącznie rodzime gatunki drzew i krzewów;
- 7) wprowadzenie w rysunku planu miejscowego gminy Łęczna (obszar wiejski i miejski) (strefa BO_V.4), pasa zieleni towarzyszącej w ramach funkcji wiodącej w granicach terenu przemysłowego w miejscowości Rossosz oraz w granicach terenów przemysłowo-usługowych i usługowych w Łęcznej w rejonie ulicy Przemysłowej i Krasnystawskiej. Pas ten powinien się składać z zieleni wysokiej i średniej. Stosować należy wyłącznie rodzime gatunki drzew i krzewów;
- 8) odstąpienie od przeznaczenia pod elektrownie wiatrowe terenu w rejonie wsi Ostrówek – Kolonia Ciechanki (strefa BO_VII).

§ 19.

Ustalenia Planu ochrony do uwzględniania w nowym planie zagospodarowania przestrzennego województwa lubelskiego dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych Parku obejmują:

- 1) uwzględnienie propozycji objęcia najcenniejszych obszarów przyrodniczych dodatkową formą ochrony (strefa C_II) oraz propozycji poszerzenia granic Parku (strefa C_IV) i jego otuliny (strefa C_V);
- 2) uwzględnienie korytarzy ekologicznych łączących obszar Parku z innymi terenami cennymi przyrodniczo;
- 3) uznanie Parku wraz z otuliną jako obszaru wyłączanego z lokalizacji nowych napowietrznych linii energetycznych wysokich i najwyższych napięć poza istniejącym przebiegiem oraz turbin i farm wiatrowych;
- 4) uznanie terenu Parku jako obszaru wyłączanego z lokalizacji farm fotowoltaicznych;
- 5) rezygnacja z budowy planowanych dużych zbiorników zaporowych na Wieprzu.

Rozdział 7

Wykaz obiektów o istotnym znaczeniu historycznym i kulturowym

§ 20.

W Parku wskazuje się następujące obiekty o istotnym znaczeniu historycznym i kulturowym:

1) obiekty wpisane do rejestru zabytków:

Lp.	Miejscowość	Gmina	Nr ew. nieruchomości / nr wpisu w wykazie zabytków WKZ	Nazwa obiektu
1	Kijany	Spiczyn	061006_2.0004.537 Kijany numer działki 537	Kościół parafialny św. Anny
2	Kijany	Spiczyn	061006_2.0004.537 Kijany numer działki 537	Dzwonnica przy kościele św. Anny
3	Łańcuchów	Milejów	A/594	Zespół dworski: dwór, dawna kuchnia dworska, kapliczka z figurą św. Jana Nepomucena, park, w gran. ogrodzonego terenu przylegającego do koryta rzeki Wieprz
4	Łańcuchów	Milejów	A/1087	Cmentarz z I wojny świat. wraz z zabytkowym drzewostanem

5	Dorohucza	Trawniki	woj. ewidencja zabytków dz. 35/1	Młyn gospodarczy
6	Siostrzytów	Trawniki	woj. ewidencja zabytków dz. 706/2	Młyn wodny, obecnie elektryczny
7	Miasto Łęczna	Łęczna	A/637	Obszar dawnego zespołu dworskiego podzamcze

2) obiekty wpisane do ewidencji zabytków:

Lp.	Miejscowość	Gmina	Nr ew. nieruchomości	Nazwa obiektu
1	Klarów	Milejów	—	Krzyż przydrożny
2	Maryniów	Milejów	—	Cmentarz wojenny z I wojny światowej (obiekt proponowany do wpisu do rejestru zabytków)

3) obiekty lub obszary o najwyższych wartościach kulturowych, zasługujących na objęcie dodatkową formą ochrony prawnej:

Lp.	Miejscowość	Gmina	Charakterystyka obiektu	
1	Zawieprzyce	Spiczyn	Słup graniczny 061006_2.0011.2031/1 Zawieprzyce numer działki 2031/1	Obiekt proponowany do wpisu do rejestru zabytków
2	Łysołaje	Milejów	Kolumna z krzyżem	Obiekt proponowany do wpisu do rejestru zabytków
3	Maryniów	Milejów	Cmentarz wojenny z I wojny światowej	Obiekt proponowany do wpisu do rejestru zabytków
4	Nowogród	Łęczna	Drewniany budynek dawnej szkoły	Obiekt proponowany do wpisu do rejestru zabytków